

MAI SZÁMUNK TARTALMÁBÓL

**EMLÉKEZETES PILLANATOK
AZ ŐSZTENDŐBEN** 3. oldal

**A HÁZASSÁGOK NEM AZ
ÉGBEN KÖTTETNEK** 4. oldal

MAGÁNÜGY A MAGÁNÉLET? 5. oldal

**Eredményesen fejlődtek
hazánk nemzetközi kapcsolatai**

Az elmúlt esztendőben tovább erősödtek hazánk nemzetközi kapcsolatai; gazdasági, társadalmi építőmunkánk eredményeire támaszkodva szélesedett a magyar külpolitika mozgásterét, fokozódott aktivitása. Kapcsolatépítésünk prioritásainak megfelelően erősödtek a Szovjetunióval és a többi szocialista országgal fenn tartott baráti, szövetségi kapcsolataink, új elemekkel gazdagodott együttműködésünk. Ugyanakkor a kölcsönös előnyök elve alapján, a béke megőrzésének jegyében fejlődött a más társadalmi berendezkedésű országokhoz fűződő viszonyunk. A kontaktusok építését jól szolgálták a magas szintű küldött-szolgálatok, párt- és állami vezetők kölcsönös látogatásai. Ezekről az eseményekről készített összefoglalót Garajszki István, az MTI munkatársa.

Az 1986-os esztendő kiemelkedő eseménye volt a Szovjetunió Kommunista Pártjának XXVII. kongresszusa: a világpolitikai jelentőségű eseményen februárban Kádár János vezetésével magyar pártdelegáció vett részt. A szovjet testvérpárt tanácskozásának tapasztalatait értékelve az MSZMP Központi Bizottsága méltatta az SZKP belpolitikai stratégiai irányvonalaát, amely a társadalmi-gazdasági fejlődés meggyorsítását tűzte ki célul, s támogatásáról biztosította a Szovjetunióval a világélelvet megújítását, az emberiség békés, biztonságos jövőjének megteremtését szolgáló kezdeményezéseit.

Az MSZMP főtákarának márciusi munkalátogatása a Lengyel Népköztársaságban tovább erősítette a hagyományos magyar-lengyel barátságot és együttműködést, amely mindkét nép javát és az egész szocialista közösség egységét, összeforrottását szolgálja.

A KGST-tagállamok társadalmi, gazdasági fejlődésének, műszaki-tudományos haladásának meggyorsítását, a nemzetközi munkamegosztásban elfoglalt pozícióinak megszilárdítását szolgálta a tagországok testvérpártjai vezetőinek novemberi moszkvai munkatalálkozója, amelyen — a magyar küldöttség élén — részt vett Kádár János. A résztvevők egységesen támogatták a Szovjetunióval a rejkjavíró csúcstalálkozón előterjesztett javaslatát. A KGST-csúcs lehetőségét adott Kádár János és Mihail Gorbacsov találkozására is.

Mozgalmas évet zárt az Elnöki Tanács elnöke. Losonczy Pál vezetésével magyar küldöttség járt májusban Finnországban. A már hagyományossá vált magas szintű látogatások — hangsúlyozták a tárgyalópartnerek — lendületet adnak a két nép hagyományos baráti kapcsolatai sokoldalú fejlesztésének. A kontaktusok eredményes fejlődését hangsúlyozták az Elnöki Tanács elnökének áprilisi nigériai látogatásán is, ahol a gazdasági együttműködés újabb lehetőségeit tárták fel.

A Szíriai Arab Köztársaságban szeptemberben tett látogatás alkalmával is a két ország eredményesen fejlődő együttműködése állt a tárgyalások középpontjában. Losonczy Pál — hazánk álláspontját tolmácsolva — a közel-keleti válság tárgyalás rendezése mellett foglalt állást, támogatva a fezi arab csúcserőszak határozatát, valamint a Szovjetunióval a térséggel kapcsolatos kezdeményezéseit.

A magyar-szovjet kapcsolatokat jelentős eseménye volt a kormány elnökének decemberi moszkvai munkalátogatása, amelyen a főgyelmel a gazdasági együttműködés fejlesztésére fordították. Hangsúlyozták a termelési kooperációk különböző formáinak gyakorlati alkalmazását, így például a gazdálkodó és tudományos kutató szervezetek közvetlen

kapcsolatát és közös vállalatok, nemzetközi egyesületek, szervezetek létrehozását. Ezekhez a tennivalóhoz adott ösztönzést a KGST novemberben Bukarestben megtartott 42. ülészaka is, amelyen delegáció élén részt vett Lázár György.

Országaink népgazdasági terveinek összehangolása, illetve a hosszú távú gazdasági és tudományos-műszaki együttműködés kérdései álltak a középpontban a májusi magyar-csehszlovák kormányfői tárgyalásokon, illetve Lázár Györgynek és Willi Stophnak, az NDK Minisztertanácsa elnökének szeptemberi megbeszélésén. A belga kormányfő két évvel ezelőtti látogatását vizsgozta szeptemberben Lázár György. A brüsszeli tárgyalásokon hangsúlyozták, hogy sok lehetőség kínálkozik a két ország kapcsolatainak, mindenekelött a gazdasági együttműködésnek a fejlesztésére.

A hazánk iránt megnyilvánuló nemzetközi érdeklődést bizonyítja, hogy az elmúlt esztendőben is több, hivatalos látogatásra érkező pártvezetőt, államfőt, miniszterelnököt, illetve képviselőket, vezető beosztású diplomátákat és más politikusokat láthattunk vendégnül, s Magyarországnak nemzetközi tanácskozáson is ottthont adott.

Júniusban a pártjaink, országaink közötti kapcsolatok fejlesztésének kiemelkedő állomásaként hazánkban üdvözölhettük Mihail Gorbacsovot, a Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottságának főtákarát. Kádár János és Mihail Gorbacsov tárgyalásai — miként az MSZMP Központi Bizottsága megállapította — ismételten megerősítették a közös elveken nyugvó szilárd egységünket, tanúsították pártjaink nézetazonosságát a társadalmi fejlődés és a nemzetközi viszonyok meg-

(Folytatás a 2. oldalon)

Húsipari dolgozók a munkásgyűlésen

Munkásgyűlések: a Húsipari Vállalatnál és a Mezőgép gyáraiban

Több mint ötszáz dolgozó részvételével munkásgyűlést tartottak pénteken a Hajdú-Bihar Megyei Állatforgalmi és Húsipari Vállalat Központjában. A rendezvény előadója Jakab Tamás, a vállalat igazgatója volt, aki felszólalásában egyebek mellett az elmúlt év eredményeiről beszélt. Az 1986-os év legfontosabb állomásaira visszatekintve a vállalat igazgatója megállapította: — Ha vállalatunk történetét irnánk, az 1986-os év eredményesnek, hasznosnak hoznánk, a piros betűs lapra kíváncsoknál minősülne. Az alapanyag-ellátásban az országosan csökkenő állatállomány mellett is sikerült megőrizni az előexporthoz, a vágáshoz szükséges vágóállat-mennyiséget. Jóllehet a szarvasmarha- és sertésvágó-kapacitás kihasználtsága nem volt teljes, a húsiparon be-

lül így is az elsők közé tartozunk. A belföldi ellátást értékelve az igazgató utalt rá, hogy az ahhoz szükséges hűskészítményeket a megye, Debrecen és Budapest részére is megfelelő mennyiségben bocsátották rendelkezésre.

A beszámolóban kiderült továbbá, hogy a vállalat hűskészítmény-gyártása — elsősorban az értékesítéssel való jó együttműködés eredményeképpen — meghaladta a 7300 tonnát, ami az 1985-ös évhez viszonyítva 10 százalékos növekedést jelent. A darabolt export húsrésztermelés terén a csekély nyereséget kínáló piaci viszonyok között is sikerült megőrizniük kedvező pozíciójukat, stabil és állandó vevőkörrel rendelkeznek, ami biztonságot, de ugyanakkor nagy felelősséget is jelent.

— Exportterjesztésünk — hangsúlyozta az igazgató — az egész év folyamán jól szervezett volt, a vállalat dollárelszámolású export-előirányzatát túlteljesítette, és kihasználta a rubel-előirányzatú kivitel lehetőségeit is.

Az elmúlt év eredményének felvillantása után Jakab Tamás az új év feladatairól, a tervekről és az értékesítéssel kapcsolatos követelményekről beszélt.

Hangsúlyozta, hogy bár a vállalat 1987. január elsejétől trösztí beavatkozás nélkül, önállóan gazdálkodik, ez továbbra sem jelent alapvető változásokat a kollektív életében.

A beszámolóban elhangzott, hogy az új évben is kiemelt feladatként kell kezelni a sertésfelvásárlásban elért pozíció erősítését, ugyanakkor meg kell állítani a szarvasmarha- és juhfelvásárlásban tapasztalható visszaesést.

Az igazgató beszámolója végén bizakodva kívánt boldog új esztendőt a vállalat minden dolgozójának, hiszen mint mondta: az elmúlt év eredményei jó alapot teremtettek az 1987. évi eredményes gazdálkodáshoz.

Immár hagyományosan, január 2-án munkásgyűléssel kezdtek az év első munkanapját a Debreceni Mezőgép Vállalat gyárában és gyáregységeiben is.

Debrecenben az 1-es számú gyárban, a hajdúszoboszlói, a tiszacsegei, a vámospécsi, a hajdúböszörményi és a derecskei gyáregységekben tegnap reggel hat órakor az üzemegységek vezetői köszöntötték a dolgozókat, és értékelték az üzemek elmúlt évi tevékenységét. A Debreceni Mezőgép Vállalat valamennyi gyáregysége teljesítette 1986. évi tervét. Örvendetes, hogy vállalati szinten túlteljesítették eredmény-, valamint tőkésexport-, illetve belföldi értékesítési tervüket.

A munkásgyűlések az 1987. évi tervek ismertetésével értek véget.

Új vámhivatal Berettyóújfaluban

Lapunk hasábjain már hírül adtuk, hogy új vámhivatal létesült Berettyóújfaluban. A vámhivatal működése elsősorban azt jelenti, hogy a megye bihari részén élő emberek ügyeinek intézése helyben történhet.

A berettyóújfalui vámhivatal ünnepélyes átadására az év végén került sor, megnyitó beszédet dr. Meszlényi Sándor örnagy, a Vám- és Pénzügyőrség Hajdú-Bihar és Szabolcs-Szatmár megyei parancsnoka mondott. Kiemelte azt a tényt, hogy a vámhivatal létrejöttével remélhetőleg sikerül javítani a lakosság és az intézmények vámigazgatási ügyeinek intézését, s egyúttal csökkenteni a biharkeresztesi és a debreceni vámhivatali leterheltséget.

Horváth László százados, a PM Vám- és Pénzügyőrség Országos Parancsnoksága képviselőjében átadta a vámhivatal parancsnoka és helyettese számára a kinevezési okmányokat.

**Szigorúbban kell intézkedni
A megyei NEB múlt évi tapasztalatairól**

Az elmúlt napokban ülést tartott a megyei NEB, ahol egyebek között szó volt a Hajdú-Biharban működő népi ellenőrzési bizottságok 1986. évi munkájáról, ellenőrzési tapasztalatairól.

A megyei NEB 12 téma- és célvizsgálatot végzett el, ezen kívül részt vettek egy országos felmérésben is. A városi bizottságok a tervezett 44 ellenőrzési feladattal szemben 53-at végeztek el az év végéig. A lakossági bejelentések, panaszok száma némiképp csökkent ugyan, de még így is jelentős volt: 216. A korábbi évekről áthúzódó ügyeket szintén figyelembe véve tavaly 253 beadványt intézték és 57 szóbeli előterjesztés kapcsán adott tanácsot, felvilágosítást a megyei NEB.

A közérdekű panaszokat, bejelentéseket értékelve elsősorban azt lehet megállapítani, hogy a lakosság meglehetősen érzékenyen reagál a negatív jelenségekre. Hozzá kell azonban tenni, hogy a névtelen vagy fiktív névvel, címmel ellátott bejelentések aránya jelentős, az összes ügy 50 százaléka volt. Tartalmilag főként a gazdálkodási kötelezettségek megszegésével, a társadalmi tulajdon védelmével, a kisvállalkozások működésével, a jogtalan iparűzéssel és jogosulatlan haszonszerzéssel, a fogyasztók megkárosításával kapcsolatosan érkeztek jelzések. A beadványoknak mindössze 48 százaléka volt teljesen vagy legalábbis részben megalapozott.

A téma- és célvizsgálatok, valamint a beadványok kapcsán a megyei NEB természetesen elkészítette a tanulságok mérlegét. Így például megállapították, hogy az ellenőrzött 398 egység (vállalati, szövetkezeti, intézményi szervezet vagy magánvállalkozás) közül 142-nél semmilyen hiányosságot nem észleltek, 30 egység még az ellenőrzés ideje alatt megtette a szükséges lépéseket, ám az ellenőrzötték 50 százaléka esetében intézkedéseket kellett kez-

deményezni a munkavégzés javítása, a felelősség érvényesítése érdekében.

A megyei NEB megállapította, hogy szigorúbb lett a szankcionálás, jobban igazodik a társadalmi elvárásokhoz is.

Tavaly egyebek között foglalkozott a megyei NEB a társadalmi tulajdon védelmének helyzetével az építőipari tevékenységet folytató szervezeteknél. Több egységnél nincs megfelelően biztosítva a társadalmi tulajdonban lévő vagyontárgyak védettsége. A saját kivitelezésű építési munkák anyagelszámoltatásának színvonala javult ugyan, de összességében még mindig nem kielégítő.

Az energiagazdálkodás helyzetét, a takarékosági elvek érvényesülését vizsgálva megállapították, hogy az energiavesztések feltárása most már gyakoribb, de azért ez a tevékenység még korántsem nevezhető rendszeresnek. Megyénkben egyébként jelentősen módosult az energiafelhasználás szerkezete, csökkent a folyékony energia felhasználása annak ellenére, hogy jóval több a benzinüzemű gépjárművek száma. Jelentősen nőtt viszont a gáznemű és szilárd energiahordozók és a villamos energia felhasználási aránya.

Foglalkozott a megyei NEB az általános és középiskolai diákokhoz, kollégiumok helyzetével. Az igény még most is jóval nagyobb, mint ahány tanulót be tudnak fogadni ezek az intézmények. Ugyanakkor az elhelyezés és egyéb tárgyi feltételek sok helyen nagyon kedvezőtlenek.

A lakásfenntartó szövetkezetek gazdálkodási tevékenységével, a lakossági támogatással épülő közművek megvalósításával szintén foglalkoztak a múlt esztendőben. Tehát közérdekűek voltak a témák, mint ahogyan közérdekű és fontos a megyei NEB tevékenysége is.

Eredményesen fejlődtek hazánk nemzetközi kapcsolatai

Folytatás az 1. oldalról

ítélésében, s újabb lendületet adnak politikai, gazdasági és kulturális kapcsolatok dinamikus továbbfejlesztésének, elősegítve az együttműködés fejlettebb formáinak kialakítását.

Ugyancsak júniusban fővárosunkban tartotta ülését a Varsói Szerződés tagállamai Politikai Tanácskozó Testülete.

Az ülés résztvevői az európai kontinens békejének és biztonságának erősítése érdekében felhívással fordultak a NATO-tagországokhoz, illetve a földérsz valamennyi államához. Ebben javasolják az európai fegyveres erők és a hagyományos fegyverzet csökkentését. A nagyjelentőségű kezdeményezés világszerte kedvező fogadtatásra talált.

Több más testvérpárt vezetője is felkereste hazánkat. Októberben rövid munkalátogatást tett Gustáv Husák, Csehszlovákia Kom-

munist Pártja Központi Bizottságának főtitkára, s a pártközi kapcsolatok elmélyítésének jelentős eseményeként hazánkban járt Alessandro Natta, az Olasz Kommunista Párt főtitkára, Alvaro Cunhal, a Portugál Kommunista Párt, Gerardo Iglesias, a Spanyol Kommunista Párt főtitkára és Lars Werner, a svéd Baloldali Párt — Kommunista párt-elnöke.

Hazánk vendége volt októberben Richard von Weizsäcker, a Német Szövetségi Köztársaság szövetségi elnöke. Személyében első alkalommal látogatott Magyarországra NSZK-államfő az elmúlt 40 évben. Losonczi Pállal folytatott tárgyalásai során megvitatták, miként erősíthetők tovább a két ország problémamentesen fejlődő kapcsolatai. Ugyancsak első ízben üdvözölhetjük hazánkban a holland uralkodót, Beatrix királynő októberi látogatása elősegítette egymás jobb megismerését, a kölcsönös

bizalom építését, a két ország és a két nép közötti kapcsolatok bővítését. A kontaktusok elmélyítésének jegyében több jelentős együttműködési megállapodás született Canaan Sodindo Banana zimbabwei köztársasági elnök, illetve Kenan Evren török államfő június hivatatalos magyarországi látogatása alkalmával.

Lázár György meghívásának tett eleget szeptemberben Zbigniew Messner lengyel kormányfő. A megbeszélések homlokterében a gazdasági együttműködés további lehetőségeinek kiaknázása állt. Nyílt és szívvel-érvelű légkörű eszmecsere nyílt meg a két ország között. Lázár György és Mir Hoszejn Muszavi iráni kormányfő októberi budapesti tárgyalásain is. Hazánk — mutatott rá a magyar miniszterelnök — kész sokoldalúan közreműködni az önálló iráni nemzetgazdaság megteremtésében és fejlesztési terveinek megvalósításában. (MTI)

Diplomáciai fogadás

Losonczi Pál, az Elnöki Tanács elnöke pénteken az Országházban fogadta a Budapestre akkreditált diplomáciai képviselők vezetőit. A diplomaták az új év alkalmából jókívánságaikat fejezték ki Losonczi Pálnak. A fogadáson részt vettek Gáspár Sándor és Trautmann Rezső, az Elnöki Tanács helyettes elnökei és Katona Imre, az Elnöki Tanács titkára is. A fogadás szívélyes légkörben zajlott le. (MTI)

Hétfőtől változások a rádió reggeli műsoraiban

Bővült a rádió reggeli műsorválasztéka. Január 5-től, hétfőtől három órával korábban indul a harmadik műsor: 5.55 perctől Muzikáló reggel címmel elsősorban a komolyzene-kedvelőknek szóló adással. A munkába indulóknak természetesen itt is közlik majd a legfontosabb információkat. Így óránként híreket mondanak, közben időjelzés, időjárás-előjelzés, valamint közlekedési információk hangzanak el. A program a tervek szerint hasonlóan majd az ünnepnapokon már bevált Népszerű zene — Korán kelőknek című műsorhoz, így sugározza majd a zeneirodalom miniatűr gyűjteményét, komoly zenei slágereit, s a nagyobb alkotások népszerűsítését. Nyolc órától a harmadik műsor már — az eddig 9 órától kezdődött megszokott programjával jelenkezik. Az elképzelések között szerepel, hogy az adás később kiegészül napi kulturális információkkal, riportokkal is.

A reggeli műsorválaszték bővítésével egyidejűleg a rádió törekszik a tájékoztatás kiszélesítésére, a fővárosközpontúság csökkentésére is. Újdonság, hogy — ugyancsak január 5-től — a győri, a pécsi, a miskolci és a nyíregyházi körzeti adó hétfőtől péntekig reggel 6 óra 20 perctől és 7 óra 20 perctől, 10-10 perces műsört sugároz. A kétszer tíz percben hallható információk blokkal immár mód nyílik arra, hogy az ország lakossága saját körzetének időjárásával, közlekedési információival, híreivel reggel is megismerkedhessen.

Műlékony csoda?

A csodák állítólag csak három napig tartanak. Úgy látszik, nem kivétel ez alól a „Szaharov-csoda” sem: az amerikai sajtó, amely tudósítások tucatjaival számolt be Andrej Szaharov visszatéréről Moszkvába, érezhetően lelohadt lelkesedéssel foglalkozik immár személyével. Hol marad a hón áhitott szenzáció?

Az amerikai televíziós közvetítések részletesen beszámoltak arról, hogy a tudós — hetéves gorkiji kényszer-tartózkodása után — visszatért Moszkvába. A pályaudvarra a nyugati tudósítók tülekedtek az első nyilatkozatért. Az első napokban bőségesen kaphattak interjúkat a nyugati tudósítók, hiszen a moszkvai Cskalov utcában szabadon fogadhatta őket.

A nyilatkozatokból néhány dolog világosan kiderült. Az első érdekesség az volt, hogy elsősorban tudományos munkájával kíván foglalkozni. „Fő munkám a tudományos tevékenység lesz — mondotta például a Newsweek című hetilapnak. — Az elemi részecskék fizikájával, ezen belül az engem legjobban érdeklő kozmológiával kívánok foglalkozni. Részt akarok venni a termonukleáris energia, annak békés hasznosítása körüli kérdések megvitatásában, amelyekkel 1950 óta foglalkozom.”

Nem volt inyére egyes tudósítónak, hogy kijelentette: nem kíván máshol letelepedni, — bár szívesen látogatna el más országokba, így az Egyesült Államokba is. („Látogatásról szóltam — válaszolta például az említett interjúban, amikor a Newsweek riportere faggatta. — Látogatásról szóltam, és tegyen ez után a szó után felkiáltójel.”)

Komoly meglepetést keltett a nyugati sajtóban, ahogy Szaharov a Szovjetunióban végbemenő folyamatokat értékelte. „Keveset tudok meg Gorbacsov politikájáról. De van egy olyan fejlemény, amely véleményem szerint már most is látható: egyre több és több a „glasznoszty”. (Az amerikai sajtóba bekerült ez a nyilatkozó jelentő orosz szó — a politika iránt érdeklődő amerikaiakat jól jól ismerik ezt.) Egyre nyitabb és nyitabb a sajtó, a művészi tevékenység. Ezt én nagyon fontosnak tartom... ha ez a tendencia tovább fejlődik, ha a „glasznoszty” irányzata nem tűnik el, akkor meglesznek a feltételek a társadalom normális működéséhez.”

És még egy dolog, ami miatt a legkonzervatívabb amerikai lapok már egyenesen bírálják a tegnapi meg báványozott hőst: fenntartásai az amerikai úrfegyverkezéssel szemben. Az amerikai sajtó sem vitálja el, hogy ha valamire, akkor a nukleáris fegyverek témájához kiválóan kell értenie annak a tudós, akit „a szovjet hidrogénbomba atyjának” szoktak nevezni Nyugatban. „Véleményem a hadászati védelmi kezdeményezéseiről igazán negatív” — mondta az ABC amerikai televíziós társaság adott és egyenes közvetítésben sugárzott interjújában. — Technikailag ugyan talán megvalósítható s így érdemes figyelembe venni ezt a lehetőséget is, de nem hiszem, hogy az valaha is képes lenne megállítani egy valóban erős ellenfelet.

Csoda ezek után, hogy a „Szaharov-csoda” is minden bizonnyal csak — legalábbis átvitt értelemben — három napig tart?

Kis Csaba

Békeközvetítés washingtoni ellenállással

Az Egyesült Államok meg akarja gátolni, hogy az Amerikai Államok Szervezetének főtitkára is bekapcsolódjék a közép-amerikai békeközvetítési kísérletbe. Washington követelése az, hogy a szervezet tagadja meg a hozzájárulást Joao Baena Soares főtitkártól a tevékenységhez. A kérdésben a szervezet tanácsa a jövő héten dönt.

Baena Soares ahhoz a küldöttséghez kívánt csatlakozni, amelyet a Contadora-csoport négy tagállama és az őket támogató négy latin-amerikai ország kíván meleseníteni a hónap közepén a közép-amerikai országokba. Kolumbia, Mexikó, Panama és Venezuela, valamint Argentína, Brazília, Peru és Uruguay külügyminiszterei a tárgyalásokra elkísérik az Egyesült Nemzetek Szervezetének ugyancsak latin-amerikai származású főtitkára, Javier Pérez de Cuellar is. Washington azzal érvel,

hogy az AASZ főtitkára ezzel „tüllépné hatáskörét” és „a szervezet hivatalos akciójaként” tüntetné fel a közvetítési kísérletet. A külügyminisztérium szerint ilyen lépéshez a szervezet mind a 31 tagállamának beleegyezését kellene adnia.

Jelentések szerint az amerikai külügyminisztérium, amely semmiképpen sem tudja megakadályozni akár a nyolc külügyminiszter, akár az ENSZ főtitkáranak újabb kísérletét a közép-amerikai rendezésre, azért összpontosítja most támadásait az AASZ főtitkára ellen, mert ezzel akarja kifejezni „rosszallását” a közvetítő kísérlet iránt. Washington ugyanis „egyoldalúnak, elfogultnak és a sandinisták melletti kiállásnak” nyilvánította a nyolc állam legutóbbi közös állásfoglalását, amely elítélte a külső beavatkozást és a határkonfliktusokat.

Szovjet gazdasági változások

A Szovjetunió gazdasági mechanizmusában, gazdasági irányításában és gazdasági rendszerében január 1-jével jelentős változások léptek életbe. Valamennyi a termelés hatékonyságának fokozására, a termékek minőségének és versenyképességének javítására, a piaci szükségletek jobb kielégítésére irányul, s e célok szolgálatában növeli a dolgozó kollektívák anyagi érdekelttségét, a vállalatok önállóságát.

Az új év elején az egész ipar áttért a gazdálkodás korszerűbb rendjére, amely az állami-társadalmi és a vállalati érdekeknek az eddiginél lényegesen nagyobb összhangján alapul. Ezt az új rendet 1984 óta széles körű kísérletekkel alakították ki, s alkalmazásába 1986-ban már az ipari vállalatok egyharmadát bevonták.

A most általánossá váló módszer egyik legfőbb eleme a szállítási szerződések teljesítésének, vagyis a megrendelő igények lehető legjobb kielégítésének előteremtése. A vállalatok eredményességét főként aszerint értékelik, hogy miként tesznek eleget szállítási kötelezettségeiknek. Százszázalékos teljesítés esetén anyagi ösztönzési pénzalapjuk 15 százalékkal megnövekszik, elmaradása az alap háromszázalékos csökkentésével jár. A jövőben semmiféle jogcímen nem adnak mentesítést a szerződésszegések miatti kötbérfizetés alól.

A termelőknél nem lesz könnyű dolguk, hogy az új szabályozót hasznukra fordítsák, mert a szerződési fejelem sok vállalatnál még igen gyenge: egész sor fontos iparág — például a vegyipar, a fa- és papíripar, a gépipar — a pontatlan szállítók közé tartozik, s az orosz föderáció vállalatainak mintegy harmad része is rendszeresen megszegi szerződési kötelezettségeit. A teljesítés határos ösztönzése

azonban bizonyára segíti majd az ilyen jelenségek megszűnését. Nem utolsósorban azért, mert az egész iparban érvényesülni fog, tehát véget vehet annak a „láncreakciónak”, hogy a vállalatok azért nem szállítanak idejében saját megrendelőiknek, mert az ő megrendelőiket sem teljesítették saját szállítóik. Szintén a szállítási fejelem általános javulása irányában hat az az intézkedés, amely nemcsak az iparban, hanem a többi népgazdasági ágban is az egyik legfőbb mutatóvá tette a szerződések teljesítését.

Az iparvállalatok új gazdálkodási rendjében fontos helyet foglalnak el a minőségi követelmények. Január 1-jétől kezdve 28 ipari minisztérium 1500 vállalatánál nem csak a saját minőségellenőrző részleg vizsgálja meg a kibocsátandó termékeket, hanem az erre létrehozott, a vállalatoktól és minisztériumaiktól független állami termékátvevő szolgálat is.

Az állami átvevők szigorúan megkövetelik, hogy a termékek minden tekintetben feleljenek meg az érvényes szovjet szabványoknak, s amíg a minőség ezektől eltér, a terméket nem szabad elszállítani a megrendelőkhöz. Az új minőségellenőrzési rendszer kikísérletezése, fokozatos bevezetése során azt tapasztalták, hogy az elfogulatlanul szigorú termékátvételt egy ideig a gyártmányok 20-30 százaléka kénytelen volt „viszszabadítani”, de a technológiai fejelem javításával és más minőségjavító intézkedésekkel — amelyekhez az állami termékátvevő szolgálat szakemberei maguk is adnak tanácsokat — ez a rossz arány lényegesen csökkenthető. A termelőüzemek vezetői és dolgozói ebben most már erősen érdekelték, mert prémiumok nagymértékben a szállítási szerződések kifogás-

talán minőségű termékekkel való teljesítésétől függ.

Az ipar gazdálkodási rendszere az év elején más vonatkozásokban is korszerűsödött. A csaknem hároméves széles körű gazdasági kísérlet tapasztalatai alapján az összes ipari vállalat nagyobb önállóságot kapott a létszám-gazdálkodásban — különösen ahhoz, hogy feladatait az eddiginél kevesebb, de jobban fizetett munkaerővel oldja meg —, továbbá saját pénzalapjaik fejlesztési és jöletli célokra való felhasználásában. Az új szabályok a vállalatokat az eddiginél inkább serkentik például dolgozóik lakáshelyzetének javítására. Ugyancsak az ipari gazdálkodási mechanizmus év eleji újdonságaihoz tartozik, hogy lényegesen csökkentették a vállalatok számára a központiilag meghatározott mutatók számát.

A szovjet népgazdaság egyes ágaiban január 1-jétől még átfogóbb változások megkezdődtek: a könnyűipar, vegyipari és olajipari gépgyártás, a kőolajfeldolgozás, a műszer- és a gépkoosipar, a belkereskedelem és a tengerhajózás vállalatai, valamint más ágazatok 36 szervezete áttértek a teljes önállóságra, a pénzügyi önfenntartás rendszerére. Én megszűnteti számukra az állami támogatást, viszont lehetővé teszi, hogy gazdálkodásuk anyagi eredményeinek náluk maradó részét saját belátásuk szerint, teljes önállósággal és felelősséggel használják fel. Az átfogó új gazdálkodási rendszer azokat a kísérleteket hasznosítja, amelyeket az utóbbi években a szumi gépgyártó egyesülés és a VAZ autógyár igen jó eredményekkel folytatott. Iparági méretű alkalmazási természetesen feltételezi, hogy az önfinanszírozásra berendezkedő minisztériumok és ágazatok saját legkisebb egységeik

kiterjedően érvényesítsék az önállóságot, s lehetőleg legnagyobb önállóságot és nyereségérdeklőséget, s decentralizálják, egyszerűsítsék irányítási rendszerüket.

Az 1987-es év elejétől a szovjet gazdaság termelő ágazataiban bevezetik a bérezés új szabályait, amelyek az SZKP KB és a szovjet kormány korábban nyilvánosságra hozott közös határozatán alapulnak. A korszerűsített bérendszert lehetővé teszi, hogy a vállalatok a munkabéreket a teljesítményekkel összhangban állagolasson 20-25 százalékkal megemeljék. A magasabb képzettségű munkások bérémelezése — a nagyobb felkészültség és a vele járó értékesebb munka elismeréséül — és egyúttal a szakképzés ösztönzése végett — meghaladhatja ezt az átlagot, a műszakiak bére pedig akár 45 százalékkal is növekedhet. A bértarifák emeléseket a vállalatok kötelesek attól függővé tenni, hogy termelőségükkel és egész gazdálkodásukkal milyen ütemben rementik meg maguk ennek anyagi feltételeit.

Ugyancsak most lépett érvénybe az SZKP KB és a kormány által tavaly szeptemberben a szovjet gazdasági tevékenység gyökere fejlesztéséről hozott határozat. Ennek értelmében többek között január 1-jétől a Szovjetunió több mint 20 minisztériuma és más központi szerve, valamint heteken legnagyobb vállalata és egyesülése jogot kapott az önálló export-import tevékenységre, és ehhez saját külkereskedelmi szervezetek alakítására. Az intézkedéstől, mint a határozat alapján történő más lépésektől is, azt várják, hogy lényegesen élénkül a szovjet külgazdaság egész tevékenysége, sokrétűbbé és eredményesebbé válik a más országokkal — köztölt elsősorban a többi KGST-országgal — való gazdasági együttműködés.

Ifjúsági delegáció utazott Litvániába

A Litván Lenini Komszomol meghívására — a KISZ Hajdú-Bihar Megyei Bizottsággal kötött együttműködésnek megfelelően — ifjúsági delegáció utazott Vilniusba január 3-án Szűcs Bélának, a KISZ Hajdú-Bihar Megyei Bizottsága tagjának vezetésével.

A kilenctagú küldöttség abban a nemzetközi ifjúsági táborban vesz részt, amelyet január 6. és 17. között rendeznek a mezőgazdaságban dolgozó német, lengyel, litván és magyar fiatalok részére.

A tábor programjában szerepel: szeminárium a nemzetközi ifjúsági mozgalom kérdéseiről; az ifjúsági szerepéről, a békeért folytatott harcban; tapasztalatcseré a fiatalok munkaversenyben való részvételéről.

Gyorslista

a december 30-án megtartott december havi lotó jutalmáról, valamint a „10 forintos plusz 10 lehetőség” jel-„mondattal meghirdetett akció b. december a decemberi jutalom-sorsoláson nyertes lottószelvények között kisorsolt plusz 10 darab 30 000 forint vásárlási utalvány rendkívüli sorsolási- ról. A jutalmásorsoláson a 19. heti szelvények vettek részt.

Figyelem!
A plusz tíz 30 000 forintos vásárlási utalványt a 4 573 320, 4 664 103, 4 901 863, 8 909 289, 8 991 426, 77 147 844, 79 456 326, 80 973 699, 82 615 435, 82 798 005 számú lottószelvények tulajdonosai nyerték.

A nyereségjegyzékben az alábbi rövidítéseket használtuk: a vásárlási utalvány (3000 Ft) Lada 1200 S típusú személygépkocsira szóló utalvány (3000 Ft) Skoda 120 L típusú személygépkocsira szóló utalvány (3000 Ft) Fischer FVH-P 725 típusú videomagnó

4 404 723 w	4 594 935 w	4 867 284 m	82 032 834 w	82 227 369 s
4 409 046 s	4 599 258 s	4 871 607 o	82 045 803 w	82 231 692 v
4 413 369 v	4 607 904 u	4 880 253 p	82 050 126 q	82 236 015 w
4 417 692 v	4 612 227 m	4 888 899 r	82 054 449 w	82 248 984 s
4 422 015 w	4 620 873 m	4 893 222 s	82 063 095 t	82 253 307 u
4 426 338 w	4 625 196 w	4 897 545 s	82 067 418 m	82 300 860 m
4 443 630 u	4 638 165 n	4 901 868 t	82 071 741 s	82 305 183 r
4 452 276 t	4 646 811 n	4 906 191 r	82 076 064 v	82 310 387 v
4 456 599 q	4 653 780 o	4 910 514 q	82 080 387 v	82 318 152 m
4 460 922 s	4 664 103 w	4 915 837 r	82 084 710 v	82 322 475 l
4 465 245 v	4 681 395 r	4 920 159 s	82 089 038 w	82 326 798 m
4 469 568 t	4 694 364 w	4 925 483 r	82 093 356 w	82 335 444 t
4 473 891 s	4 698 687 u	4 930 807 s	82 097 679 w	82 339 767 v
4 482 537 w	4 711 656 s	4 945 098 q	82 102 002 w	82 400 289 o
4 486 860 s	4 715 979 l	4 949 421 u	82 123 617 t	82 426 227 m
4 495 506 s	4 720 302 v	4 953 744 p	82 127 940 u	82 530 550 v
4 504 152 u	4 724 625 w	4 958 067 s	82 132 263 u	82 535 196 t
4 517 121 u	4 728 948 n	4 962 390 t	82 136 586 m	82 542 165 s
4 525 767 l	4 733 271 v	4 966 713 s	82 140 909 v	82 548 188 s
4 530 090 m	4 737 594 o	4 971 036 m	82 145 232 w	82 460 811 u
4 534 413 n	4 741 917 q	4 975 359 t	82 149 555 w	82 473 780 p
4 543 059 t	4 746 240 r	4 979 682 u	82 153 878 x	82 482 426 m
4 547 382 n	4 750 563 s	4 984 005 v	82 158 201 y	82 517 010 p
4 551 705 w	4 754 886 t	4 988 328 v	82 162 524 v	82 529 979 v
4 556 028 w	4 759 209 u	4 992 651 w	82 166 847 w	82 543 302 t
4 560 351 v	4 763 532 v	4 996 974 x	82 171 170 u	82 548 948 n
4 564 674 n	4 767 855 w	4 998 297 y	82 175 500 v	82 554 271 q
4 568 997 u	4 772 178 x	4 998 620 z	82 179 823 w	82 559 594 r
4 573 320 n	4 776 501 y	4 998 943 a	82 184 146 x	82 573 208 r
4 577 643 s	4 780 824 z	4 999 266 b	82 188 469 y	82 586 822 s
4 581 966 t	4 785 147 a	4 999 589 c	82 192 792 z	82 591 439 t
4 586 289 l	4 789 470 b	4 999 912 d	82 197 115 a	82 596 056 u
4 590 612 v	4 793 793 c	5 000 235 e	82 201 438 b	82 600 673 v
	4 798 116 d	5 000 558 f	82 205 761 c	82 605 290 w
	4 802 439 m	5 000 881 g	82 210 084 d	82 609 907 x
	4 806 762 n	5 001 204 h	82 214 407 e	82 614 524 y
	4 811 085 o	5 001 527 i	82 218 730 f	82 619 141 z
	4 815 408 p	5 001 850 j	82 223 053 g	82 623 758 a
	4 819 731 q	5 002 173 k	82 227 376 h	82 628 375 b
	4 824 054 r	5 002 496 l	82 231 699 i	82 632 992 c
	4 828 377 s	5 002 819 m	82 236 022 j	82 637 609 d
	4 832 700 t	5 003 142 n	82 240 345 k	82 642 226 e
	4 837 023 u	5 003 465 o	82 244 668 l	82 646 843 f
	4 841 346 v	5 003 788 p	82 248 991 m	82 651 460 g
	4 845 669 w	5 004 111 q	82 253 314 n	82 656 077 h
	4 849 992 x	5 004 434 r	82 257 637 o	82 660 694 i
	4 854 315 l	5 004 757 s	82 261 960 p	82 665 311 j
		5 005 080 t	82 266 283 q	82 669 928 k
		5 005 403 u	82 270 606 r	82 674 545 l
		5 005 726 v	82 274 929 s	82 679 162 m
		5 006 049 w	82 279 252 t	82 683 779 n
		5 006 372 x	82 283 575 u	82 688 396 o
		5 006 695 y	82 287 898 v	82 693 013 p
		5 007 018 z	82 292 221 w	82 697 630 q
		5 007 341 a	82 296 544 x	82 702 247 r
		5 007 664 b	82 300 867 y	82 706 864 s
		5 007 987 c	82 305 190 z	82 711 481 t
		5 008 310 d	82 309 513 a	82 716 098 u
		5 008 633 e	82 313 836 b	82 720 715 v
		5 008 956 f	82 318 159 c	82 725 332 w
		5 0		

Kertész Gyula, az operatársulat rendezője harminc-éves munkásságát ünnepelte a Csokonai Színház társulatával

425 éves az Alföldi Nyomda. Az ünnepségsorozat egyik pillanata a régi prés beindítása a debreceni Déri Múzeumban

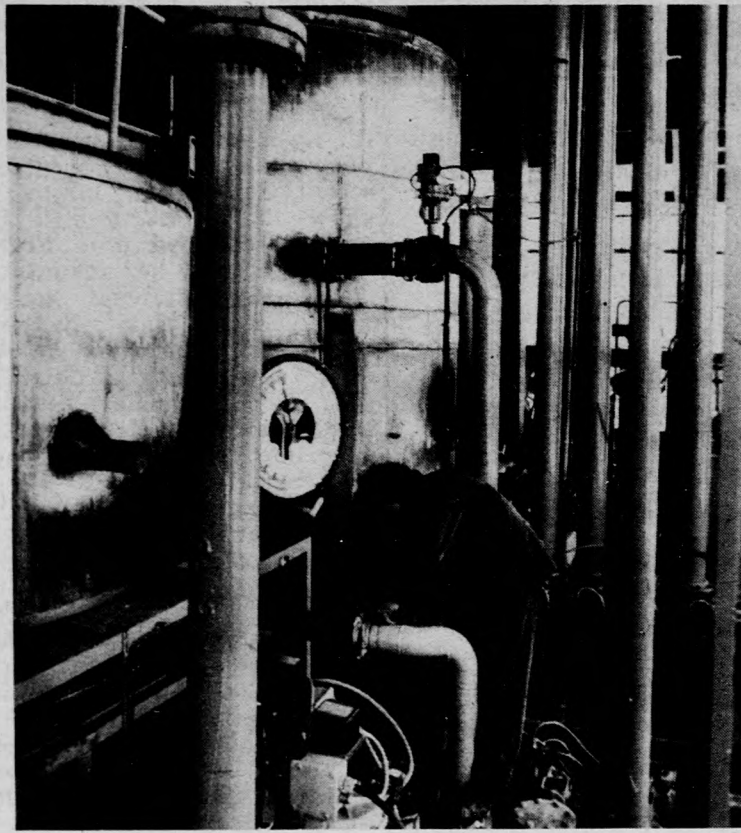

A DMVSC női kézilabdacsapata megnyerte a Magyar Népköztársasági Kupát, melyet Rádinné Tóth Rózsa, a csapat kapitánya veszi át

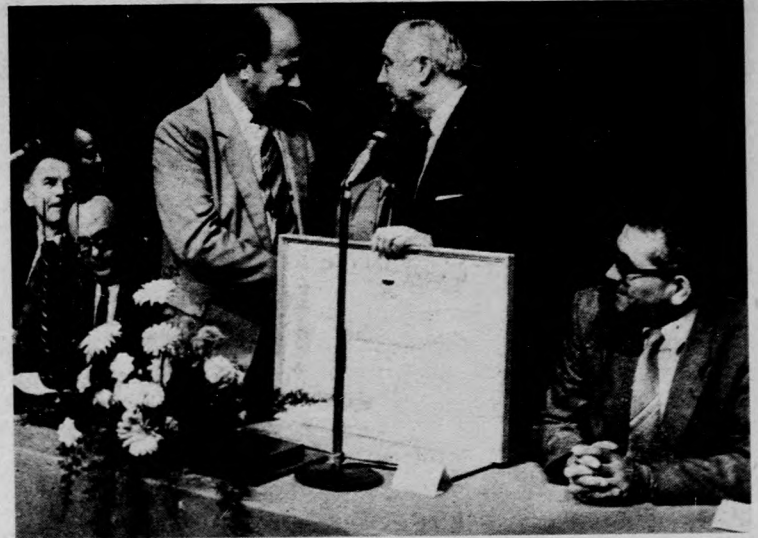

A megyében három új iskolát adtak át. Képünkön az álmosdi látható

Emlékezetes pillanatok az ősztendőben

Megkezdte működését Nádudvaron a folyékonyműtrágya-gyár üzem

Termelési nagydíjat kapott a Barneval, s az erről szóló oklevelet Fülöp Kornél, a gyár vezérigazgatója veszi át Faluvegi Lajos miniszterelnök-helyettestől

Megnyitották a Holló-émlékmúzeumot, amelynek képanyagát a művész felesége ajándékozta Debrecen városának

Beszélgetések a vállalkozói hajlandóságról

Szerencse?

— Nem vagyok vállalkozó típusú ember, és azt hiszem, igazán csak egy dologra vállalkoztam életemben, tanár akartam lenni — mondja Pinczés István, a debreceni Csokonai Színház rendezője. Magyar—angol szakon végeztem az egyetemen, de abban az évben ilyen szakos tanári állást alig hirdettek. Egy évig kollégiumban voltam nevelőtanárr, később a színházhoz kerültem rendezőasszisztensnek. Amit azóta sikerült elérnem, arra nem én vállalkoztam, hanem a szerencsés véletlen segített hozzá.

— Ahhoz is például, hogy 1986-ban a világ egyik legnagyobb városában, Tokióban is színre került Örkény István Tótek című darabja az ön rendezésében?

— Igen. Ez azonban az én életemben is egy fontos állomás.

— Hogyan kezdődött a véletlennek, a szerencsének ez a sorozata, hiszen 1987 tavaszán úgy tudom, hatodik alkalommal utazik már Japánba?

— 1980-ban a Debreceni Színház Stúdió — melynek a vezetője vagyok — egyik előadását végignézte egy New York-i színházi szakember és meghívott minket Amerikába. Ott találkoztam a japán Tojama város Bungeiza Gekidan színházával. Az már újra a véletlen műve, hogy a két társulat ugyanazt a Csehov-darabot játszotta. Talán ennek is köszönhető, hogy meghívtak minket Japánba.

— Hisz a szerencsében?

— Csak a szerencsében kimondottan nem. Hiszen, ha megtalál a szerencse, de nem bizonyítható, hogy az munkával kiérdemelt, úgy vélem, el is hagyja az embert.

— És hogy érzi magát Japánban?

— Ó, az egy fantasztikus világ. Ahogy engem ott vendégként, barátként, rendezőként szeretnek, arra Magyarországon sincs példa.

— Ez — ránk nézve — szomorú.

— Ó, senki sem próféta a saját hazájában.

— Mire vállalkozna ön 1987-ben?

— Mindarra, ami az önmagamba vetett hitem határait nem lépi át. Többre semmi áron.

Siker?

— Ítélje meg maga — mondta Benkő István vezérigazgató —, hogy sikeres volt-e ez évben mindaz, amire az Alföldi Nyomda vállalkozott. A mai követelmények legfontosabbika szerint: eredményesség, igen. 1986-ban mintegy 150 millió forint a vállalat nyeresége. De...

— De?

— Sikeres-e az a vállalat, amely a népgazdaság igényét — hogy aki csak teheti, exportképessé teszi és külföldön értékesíti termékét — nem teljesíti, vagyis nem vállalja, hogy exportját növelje, sőt visszafogja.

— Annakra, azért nem állok döbbenetben a hallottak után.

— Itt is — Népszabadság — ott is — a Végh Antal-könyv ürügyén — hallottam is, olvastam is egyet-mást az elhangzottakról.

— Dióhéjban a következőkről van szó. Az Alföldi Nyomda évtizedek óta következetesen szorgalommal fejlesztette, bővítette tőkésexport-tevékenységét. 1986-ban azonban radikálisan visszafogta kivitelt.

— Furcsa játéka mai szabályozó rendszerünknek — mondta a vezérigazgató —, hogy a vállalatunk érdeke nem esik egybe a népgazdaság érdekével. A mi esetünkben a belföldi termelés jövedelmezőbb, mint a tőkés export. Azaz, mennél jobban növeljük a belföldi termelést, annál nagyobb a nyereségünk.

— Az Alföldi Nyomda tőkésexport-árbevétele 1985-ben — a terv 125 millió — 138 millió 600 ezer forint volt, 15 százalékkal haladta meg a tervezettet, ennek ellenére az 1986. évi termelését alaphiánnyal kezdte el.

— Ahhoz tehát, hogy eredményesen gazdálkodjunk — mondja az igazgató — más összetételben, főleg hazai piacokra kellett termékeinket gyártanunk.

— Tehát sikerkönyveket?

— Igen.

— Például?

— Bármennyire is furcsán hangzik, nem a Végh Antal-könyv hozta a legnagyobb nyereséget, hanem a Medicina által kiadott háromkötetes belgyógyászati, de természet-

sen ide sorolhatjuk Végh Antal Gyógyít(6)atlan című könyvét is.

— Ezért történt aztán, hogy 1986-ban az Alföldi Nyomda tőkésexport-árbevételi terve már csak 81 millió forint volt, amit várhatóan 85 millióra teljesítenek. Az 1987. évi vállalkozásai során azonban szeretnének visszatérni az „eredeti útra”, s reménykednek, hogy megteremtődik az összhang a népgazdaság és a vállalati gazdálkodás céljai között.

Alkalmazkodóképesség?

— Daróczi Lajost, a Magyar Nemzeti Bank megyei igazgatóját is az 1986. évi vállalkozói hajlandóságról kérdezem.

— Kissé tudathasadásos állapotban vagyok — mondja kérdésem hallatán —, hiszen már ismert a népgazdaság 1986. évi tervének várható teljesítése, mely a várakozáson aluli eredményt hozott.

— Önt mi döbbenette meg ebben leginkább?

— Talán az, hogy Hajdú-Bihar megyében a legtöbb, legnagyobb erőfeszítéseket a konvertibilis export fejlesztése érdekében tettek a gazdálkodó szervezetek, s ez a népgazdaság eredményeiben mégsem így jelenik meg.

— Mi lehet az oka?

— Még inkább magasabbak a világpiaci követelmények, mint amire felkészültünk. A gazdasági növekedés régóta várt felgyorsulása sem következett be, s a szelektív fejlesztési politika nem teljesedett ki. Ezt akkor is mondom, ha az 1986-os év megyei eredményei kedvezőbbek — minden területen — az országos eredményeknél. Mindemellett nyomasztóan hat, hogy 1986-ban megyénk gazdálkodó szervezeteiből — a túl visszafogottan tartott bér- és jövedelemszabályozás ellenére — jelentős olyan kereset is kiáramlott, amelynek nincs teljesítményfedezete. Végleges számadatok még nincsenek birtokunkban, de a termelés és áruforgalom növekedésének várhatóan többszöröse a bér- és keresetnövekedés.

— A vállalkozások éve volt-e az 1986-os esztendő?

— Azt nem lehet mondani, hogy nem vállalkoztak a gazdasági szervezetek, de a vállalkozásaik minőségi jellemzője, az alkalmazkodóképesség továbbra sem hozta meg a várt eredményt. Megyénk gazdasági szervezeteinek vezetői szerint a szabályozórendszer is esetenként visszafogta a vállalkozói kedvet. Az is gyakori, hogy a vállalati és a népgazdasági érdek nem esik egybe. Sérlemzik, hogy a náluk képződött jövedelemből túl sokat von el a költségvetés és túl sokat csoportosít át. Meggyőződésünk, hogy ez a vállalkozások szabadabb kibontakozásának is gátjává válhat.

— Mit vár 1987-től?

— Úgy vélem, hogy a VII. ötéves terv sikeres végrehajtása és a gazdasági egyensúly megteremtése szempontjából fontos választóvív lesz a '87-es esztendő. Kívánatos volna, hogy a népgazdaság konvertibilisexport-növekedése megteremtse a fizetési mérlegünk lényeges javulását. Várom továbbá, hogy javuljon a gazdaság jövedelemtermelő képessége és ezáltal teremtdőjenek meg azok a források, melyek a szelektív gazdasági fejlesztést gyorsítani tudják.

— Ehhez természetesen javulni kell a piaci alkalmazkodóképességünknek és jobb összhangot kell kialakítani a bérek és a munkateljesítmények között. Mit tehetnek ennek érdekében a bankok?

— Az üzleti bankok gyakorlatában várhatóan kiteljesedő új tőkeáramlási csatornák hozzájárulhatnak a gazdasági fejlődés gyorsításához, a jó vállalkozói elgondolások mielőbbi megvalósulásához. A Magyar Nemzeti Bank, mint jegybank pedig a maga eszközeivel a kialakult gazdaságpolitikai prioritások irányába orientálhatja az üzleti bankok tevékenységét.

Tatár Éva

Foggyökér-beültetés

Dr. Keszthelyi Gusztáv az új módszerről

„A fogbeültetéssel forradalmasították a fogászatot!”

„Tudja, mit ér a fogbeültetés? Azt hiszem, jobb, ha nem is részletezem!”

Csak kettőt idézek azokból a véleményekből, melyeket az utóbbi időben a Debreceni Orvostudományi Egyetemen is végzett eljárásról hallottam.

Hogy mégis valamivel biztosabb „fogódzóim” is legyenek, felkerestem dr. Keszthelyi Gusztávot, a DOTE Fogklinikájának igazgatóját.

— Mint ahogy az minden újdonságnál lenni szokott — kezdte beszélgetésünket —, az emberek végletekben fogalmazznak. Először „csodáról” beszélnek, később pedig bizonyos információk birtokában annyira lebecsülik az új eljárást, hogy még létjogosultságát is megkérdőjelezzék. Idővel aztán „megáll az inga” valahol középen és akkor kiderül a valóság, eldől: pontosan mire is jó az új „találmány”.

— Cikkünk megírásának éppen az a célja, hogy helyére tegyük ezt a kérdést. Hogy a lakosság is pontosan tudja, mit is jelent a „fogbeültetés”. Egyáltalán helyes ez a kifejezés?

— Pontatlan. Sokkal inkább takarja a lényegét a „mügyökér-beültetés” megnevezés. Hiszen esetünkben kerámia mügyökér-beültetésre kerül sor és majdan három hónappal később, ha ez megszilárdul, akkor következhet a fog beépítése.

— A közvéleményt leginkább nyilván az izgatja: vajon mindenkinek lehet-e ilyen módon fogat beépíteni?

— Szögezzük le gyorsan, hogy nem. Nagyon sok feltételnek műlik, hogy valaki-

nek a fogzata alkalmas-e erre az eljárásra.

— Konkrétan: min múlhat az alkalmasság?

— Először is a páciens csontjában lezajló folyamatok. Eppen ezért először is röntgenvizsgálatra kerül sor, majd azt nézzük meg, hogy milyen az illető szájhygiénés kultúrája.

— Az első kritérium nyilván nem múlik az egyénen, a második viszont annál inkább. Miért „perdöntő” ez a mügyökér-beültetés esetében?

— Csak olyan betegeknél végezhetjük el ezt a műtétet, akik a szájukat megfelelő módon tisztítják. Ellenkező esetben az implantátum környezetében baktériumok telepednek meg, ami előbb gyulladást okoz, majd a csont lebontódásához is vezethet. Olyanoknál tehát, akik nem mosnak rendszeresen fogat, akik nem tartják tisztán a szájukat, nincs értelme a műtétnek. Hiszen így anyagiaktól, kellemetlenségektől és persze nem kevés idővesztéstől óvjuk meg a betegeket.

— Mibe kerül ez a beültetés és hogyan jutnak el ide a klinikára a páciensek?

— A fogorvos kollégák utalják be az alkalmas betegeket. Az árról egyelőre nem tudok beszélni, hiszen mi még csak a kísérleti stádiumban vagyunk, ingyen végezzük a műtétet. (A mügyökér ára egyébként 800 forint körül van.)

— Mióta és kik végzik a műtétet?

— Szentesen már több éve kísérletezik ezzel Vajdovics főorvos. 1986 elején került sor az országos bevezetésre. Még csak a kezdet kezdetén tartunk, a tapasztalatszerzés stádiumában. Klinikánkon Vereckei

adjunktus végzi ezeket a beültetéseket. Egyelőre 20–30 ilyen esetünk volt. De még egyszer hangsúlyozom: lehetőségeink ma még csak korlátozott számban vannak.

— Mégis: milyen esetekben ajánlja a fogpótlás ezen módozatát?

— Egy hiányzó fog pótlására ideális, de több egy-más mellett fogat is be lehet ültetni. Mindenképpen előnyösebb mint a hídpótlás, hiszen az egészséges fogak lecsiszolása mégiscsak árt a fogzatnak.

— Nyilván vannak már külföldi tapasztalatok.

— Magam is jártam az NSZK-beli Tübingenben — éppen ennek tanulmányozására. Náluk négyféle implantátummal végzik a beültetéseket. Az esetek nyolcvan százaléka sikeres, ami azt jelenti: legalább öt évig használni tudja a beteg az új fogat, de olyan is akad, aki lassan már tíz éve. Az is bebizonyosodott azonban, hogy a kerámia-mügyökér-beültetéses fogakra már nem alkalmas, hogy híd is kerüljön rá.

— Jelent a műtét különösebb tortúrát a betegek számára?

— A műteti beavatkozást követően három hónapig ezt a területet rágás céljából nem ajánlatos igénybe venni. Akkor tesszük rá a pótlást, ami pontosan olyan, mintha saját foggyökérére készülné a csaposfog.

— A végletekben való fogalmazást elkerülendő ön tehát hogyan értékeli a mügyökér-beültetés bevezetését?

— Biztos, hogy a betegek jobban járnak. Biztos, hogy előrébb léptünk, ha a lépés nagyságát nem is szabad túlértékelni!

Dombrovsky Ádám

Zegyzel

Kapcsolatainkról

Ilyenkor, ünnepek körül, a szeretet, a boldogság, a jó kívánságok, a békés, derűs, kiegyensúlyozott élet reményében különösen mellbevágó, ha az ember elérésztő hirtelen találkozik.

Olvasom az újságban, hogy egy fiatal fiú, gyerekkorban megcsapta az édesapját. Fekeszett indulatok vezették az aszszonyt, aki — nem bírva férje durvaságát — hasba szúrta élete párját. Akinek örök hűségét esküdött. Forrófejű fiatalok kiraboltak egy benzinkutat. Más esetben „mindössze” önrablás történt. Emberek szövetkeznek, hogy együttesen a maguk hasznára megcsapolják a közösség vagyonát. Vagy megint a fiatalok egy-egy kisebb csoportjánál az egyetlen élvezetnek a kábítószerrel találják. Némely aluljáróba kényelmetlen érzéssel megy az ember, mert támadástól tart.

Kapcsolatok szövődnek a bűnré. A kisebbiségről beszélnek, de mindenképpen oda kell, oda kénytelen figyelni az ember. Mert általános szobeszed tárgya. Olyan gazdasági körülmények között élünk, hogy mindenre sokkal érzékenyebbek vagyunk. Arra, ha rosszul mér a hentes, kevesebb a megvett szövet, a pénztáros elüti a blokkot, súlyosabb az első osztályúnak feltüntetett ár.

És még jobban zavar, meghökken, kiábrándít, elkésérik, felháborít az emberek közti kapcsolatok romlása. Beszélünk elidegenedésről, a felgyorsult életritmusról, a rohanó világról, bezűkülésről. Több emberrel szót váltottam erről a dologról. Ok nem fogalmaztak olyképpen, mint az előbb említett esetekben. A Pallagi út egyik lakója csendesesen, szemét törölgetve mondta, most sem várhatja édes lányát, mert a Mátrába mennek. Az egész család. Persze, nélküle. Más arról panaszkodott, olyan kurtán-furcsán, foghegyről be-

szél vele főnöke, volt munkatársa, akivel pedig úgy mond, együtt húztak csizmát, hogy immár köszönni is alig mer neki. Megkésérik némely ember életét, hogy a hivatalban nem a t. ügyfél, a választópolgárt nézik benne, aki pedig bizalmat adott voksával az irodában ülőnek, nem azt nézik, miben lehetnének segítségére, hanem ridegen a paragrafusokra hivatkozva küldik tovább vagy el. Magyarán, emberi érzés nélkül. Ne hivatkozzon ilyen esetben senki a tömérdek munkára. A jó szó nem kerül időbe. Azt is felelegetik, hogy bizony van úgy: az egyik ügyfélnek a kelletlenkedés jut, másnak a mély meghajlás, az azonnali intézkedés. És még csak nem is pénzért, nem a csúszópénzért, nem bizony. Mert más a kapcsolat. Földi, jó haver, tekintélyes a beosztása, a felesége, az édesapja, a testvére jó hírű valaki. És így tovább. Hadd tegyük mindjárt hozzá, az ilyesfajta kapcsolat — nem titok. Az emberek látják, hallják, figyelik, tovább is adják. Mert érzik, tudják saját csekélységüket, azt, hogy ők nem mehetnek ehhez vagy ahhoz magabiztosan, lekezelő fölényvel, önnön maguk rangjának tudatában.

Valamelyik nap az 1-es villamoson (igaz, egyetlenegy van), szívderejtő, jó érzéssel hallottam, amikor a villamos vezetője jó estét kívánt minden kedves utasnak. Megcsiptem magam. Ez — igaz? Az volt. A kocsit hirtelen megtelt melegséggel. Szinte egy csapásra elfeledtük minden, egész napi bosszúságunkat, idegességünket, szorongásunkat. Nem kellett hozzá semmi. Csak egy kis emberség.

Máskor, más esetben, más körülmények között nem lehetne valami hasonlót adni környezetünknek?

Sütő Gyula

A házasságok nem az égben köttetnek

Elérkezett a nagy pillanat. Az ifjú pár kimondta a boldogító igent. Halkan búg az orgona (100 forint), villan a vaku (20 forint), a szertartás végén összecsendülnek a pezségpoharak (80 forint). Mondhatni olcsón megúszták (200 forint).

Még mielőtt bárki ünneprontással vádolna, elárulom, a zárójelben feltüntetett számok a Társadalmi Ünnepeket és Szertartásokat Szervező Iroda szolgáltatásainak árfolyamai. Az irodáé, amely immár tizenöt éve bonyolítja le „jeles napjaink” ünnepi aktusait.

Lakossági igény hívta életre

— Az 1971-es kormányhatározat az irodák megalapításáról azért született meg, hogy ösztársadalmi szinten igényesebben legyenek megrendezve a családi események — kezdte az iroda bemutatását dr. Balogh Istvánné vezetőhelyettes. — Fő tevékenységi körünk a házasságkötések, névadók és polgári gyászszertartások megszervezése, lebonyolítása.

A Beloiannisz utcai tágas irodának kilenc alkalmazottja van. Közülük Molcsányi Gáborné gazdasági vezető felelős a pénzügyekért.

— Részen önálló költségvetéssel rendelkezünk, a városi tanács fennhatósága alá tartozunk. Önálló számlaszámmal nem rendelkezünk, a tanács ellátó szervezetének költségvetésében szerepelünk.

— Mennyi ez?
— Évi másfél millió forint. Ez fedezi a munkabérek, a tiszteletdíjakat és egyéb járulékos költségeket.

— A bevételünk minimális — veszi vissza a szót a vezetőhelyettes. — Szolgáltatásaink összege már elég régen lett megállapítva, így árunk rendkívül alacsonyak. Nem egy szolgáltatásunkat ingyen adjuk, így például az emléklapokért vagy az aranylakodalmak lebonyolításáért nem kérünk egy fillért sem. Ez így van rendjén.

Kibővült tevékenységi kör

Az iroda megnevezése a gyanútlan honpolgárnak azt sugallja, itt mással is foglalkoznak. Vajon a gyakorlat igazolta-e a feltevésemet?

— Valóban, a megnevezésünk nem túl szerencsés, a jövő évtől meg is változik. Családi Intézet leszünk. Az eltelt időben nem egyszer rendeztünk naponapot vagy nyugdíjas-találkozót, de egy esetben még férfinapot is szerveztünk. Ezen kívül módszertani segítséget nyújtunk a megyében működő irodák dolgozóinak.

A módszertani felelős, dr. Balogh Istvánné előveszi a saját maga által a korábbi években összeállított módszertani kiadványokat. A nyolc füzetből álló sorozat nemcsak a megyében, hanem az országban is egyedülálló kezdeményezésnek számított. Azóta már általánosan elterjedt a használata. Dr. Balogh Istvánné, a volt pedagógus az irodalmi alkotások legszebb sorait hívta segítségül a különböző ünnepségek beszédeikhez. Emellett rendszeresen indítanak szónokképző tanfolyamokat. Büszkén meséli, hogy az induláshoz — 1972–73-hoz képest észrevehetően változott, javult a családi ünnepek színvonala.

— Az, hogy anyakönyvvezetőként is közreműködünk, részünkről pluszmunka — mondja Szabóné Szováti Anasztázia szervezési előadó, a beszélgetés negyedik résztvevője. — A hivatásos anyakönyvvezetők

nem győzik egyedül a munkát, így már évek óta mi négyen az irodából besegítünk. A házasságkötések egyharmadát mi bonyolítjuk le. Ez azt jelenti, hogy a hétvégeken is dolgozunk. Szívesen csináljuk, mert tudjuk, akik nálunk megjelennek, életük nagy eseményét élik át, ebben segíteni pedig nagy élményt jelent.

— Ne rontuk el mások ünnepét! — fogalmazza meg a jelmondatnak is beillő célkitűzésüket a vezetőhelyettes. — Nekünk úgy kell közreműködnünk, hogy minden gondunkat, bajunkat és fájdalmunkat félre kell tenni.

Közvetítenek is

Abból — adódóan, hogy nincs mindenki tisztában az iroda tevékenységi körével, számtalan olyan kérdéssel fordulnak hozzánk, ami valójában nem is ránk tartozik. Különböző vállalati ünnepségekhez és megemlékezésekhez kérnek tőlük előadókat. Bár nem feladatuk, de ilyen esetekben is szívesen segítenek. Ottjártamkor ezt magam is tapasztalhattam. Az Utasellátó Vállalat szakszervezeti felelős szeretett volna közreműködőt kérni a fenőfaünnepségükre. Az iroda dolgozói készségesen felvilágosították arról, hogy a Kölcsey Múvelődési Központban ki foglalkozik az ilyen ügyekkel. Pontosan amiatt, hogy gyakori az effajta kérdés, már kialakult kapcsolatunk van a megfelelő személyekkel, holott ez sem lenne feladatuk az irodának. Mint ahogy az izléstformálás sem tartozik az előírt feladatok közé. Mégis végzik.

Kíváncsi voltam az emberek izlésére, és néhány egyedi esetre is. Mindenről feljegyzésük van, így rövid számolás után képet kaphattam például arról, melyek a legnépszerűbb zeneszámok, amit a házassaladók kérnek. Kiderült, ebben az évben a legnépszerűbb Vangelis zenéje volt. Válatlanul sokan kérték Albinoni Adagióját, Liszt Szerelmi álmok című művét, a Love Storyt, a Sherbourg-i esernyők filmzenéjét, a d-moll toccata és fúgát, Vivaldi Négyszáz évéből a Tél című tételt, természetesen a nászindulókat, és a közelmúltban legnépszerűbb Volt egyszer egy vadnyugat című film zenéjét. Egyedi esetek között említették azokat az esküvőket, amikor a házasságkötő felek egyike külföldi állampolgár, ilyenkor a szertartás egyik feltétele a tolmács jelenléte. Kötötték már esküvőt börtönben és magánháznál is, amikor idős vagy rokkant emberek esküdtek egymásnak örök hűségét. Volt már arra is példa, hogy az „ifjú pár” együttes életkora 168 év volt.

Hivatászerűen csinálják, teljes szívükből. Vallják, ezt másképpen nem is lehet. Az iroda dolgozói ez évben közel 1200 gyerek névadóját, 1300 esküvőt, 1200–1300 polgári temetést szerveztek meg, bonyolítottak le, és közreműködtek egy részükben.

Jövő évben változások várhatók az iroda életében. Az új családjogi törvény értelmében most már három hónap várakozási időt kell betartani a fiataloknak. Lehet, ennek eredményeképpen több esküvő marad el, megtörtént ez már eddig is. A Családi Intézet szolgáltatásainak összege valószínűleg nőni fog. Az iroda munkatársai azonban a régi lendülettel és odaadással fogják végezni a munkájukat — ezt éreztem az egész beszélgetés során. Mindannyiunk nevében kívánok hozzá erőt, egészséget az új esztendőben.

Egerházi Péter

Magá

Erkölcsei életür a magánélet kap foglalkoztatta az érdeklődésnek az időszerű vonatadalom is hozza visszasszégokat amelyekkel nem mezni és a gya

A magánélet foglalkoztat ezen szűkségessé. A hetjük, hogy a marxizmus be semmikeppene ánelet. A m mondják. A sz szándékoznak. Mások a magán lasztását tulajd miszerint a m ügyek” érdekel marxizmussal állítják — lebe latos kérdések irányítja figyel nek tulajdoni szerepet. Így az a mikroközösség nek az elmélet marxizmus pro hatunk hasonló állami oktatás

Ezekkel az el és félreértések hány tény. Az után jelentek nyok, könyvek hány példa erre Szombathy László szociológiája Judit: Nőies nők relemről — kor ják azt, hogy az is lehet és kell megismerésnek. gia, a jog, az marxi gondolat magánélet esem összefüggései á gánélet alapform tai, a házasság, formák természetes mellett rendell tők. A monogá rát éljük, s a alakulóban van meg nem kristál tek el a ma Ezért találkoz sokaságával mag ciális jelenség, a ben lehet fogla politikában, a szabad megsérte jogait a magá beavatkozással.

Társadalmi lesz-e rá p

Figyelemre érd a legfelsőbb szin zetés a magané máinak társadal rekszik. Az MS reszusainak do törvény, a külön igazolják ezt a veszély, hogy gazdasági nehé feltételeinek ki kedekes a jogi „kellés” szintjen Gyakran elfel gels írásai tá künk a gyakori telmezéséhez és gitendő, elevení nyeket! (A m közvetlenül erre jegyzéseit A nő kötetben olvas majd Lenin a síkon vizsgált problémának te minden társada nyos apparátus részt gyakorlati fogták fel.

Marx a tőké osztály helyzete kiváló példát megismerés és program össze témaikörében is ami a marxiz nyilvánvaló volt gazdasági és p szüntetésével a ladhatja meg ez magánélet egész kulása is feltéte elméletnek ezér nem a társadal getlenül vált v tőkés társadalor magánkapcsolat

Tudjuk, hogy sa polgári vivm zó emberi kapc jogi elfogadta eredménye volt az egyén önálló fogadta el ezt éles ellentétbe gyakorlatla, ame tárt hívta életre ban a női munk nak az iparba oldotta meg, h ellettel kapcsolat

Elegáns start az új esztendőben!

A Lufthansa társaság földi és repülőszemélyzete, összesen 15 ezer egyenruha viselésére kötelezett dolgozója új eleganciával fogadja 1987-ben az utasokat. A müncheni divattervező, Jürgen Weiss által tervezett egyenruha vonala klasszikusan sportos, finoman elegáns. (Fotó — KS)

Magánügy a magánélet?

Erkölcsei életünk helyzete, az erkölcs és a magánélet kapcsolata mindig is élelken foglalkoztatta közvéleményünket. Ennek az érdeklődésnek napjainkban nem kevés az időszéri vonatkozása. A szocialista társadalom is hozott létre ellentmondásokat, visszasságokat a magánélet területén, amelyeket nem tudunk megfelelően értelmezni és a gyakorlatban feloldani.

A magánélet kérdéseivel való behatóbb foglalkozást ezen túl több tényező teszi szükségessé. A fontosabbak közül említhetjük, hogy manapság sokan úgy vélik, hogy a marxizmus elméletének tárgykörébe semmiképpen nem tartozik bele a magánélet. A magánélet „magánügy” — mondják. A személyiség szabadságjogait szándékoznak ezzel védelmébe venni. Mások a magánélet és a közélet szétválasztását tulajdonítják a marxizmusnak, miszerint a marxizmust csak a „közügyek” érdekelhetik. Ez régi kifogás a marxizmussal szemben. Ez az elmélet — állítják — lebecsüli az egyénnel kapcsolatos kérdéseket; a makrostruktúrára irányítja figyelmét, a gazdasági tényezőnek tulajdonít mindent megmagyarázó szerepet. Így aztán sem a magánélet, sem a mikroközösségek nem sorolhatók be ennek az elméletnek a tartományába. A marxizmus propagandájában is találkozhatunk hasonló nézetekkel, a párt- és az állami oktatás különböző formáiban.

Ezzel az elméleti tisztázatlansággal és félreértésekkel szembehatunk néhány tény. Az elmúlt években egymás után jelentek meg színvonalas tanulmányok, könyvek erről a kérdéskörrel. (Néhány példa erre: a változó család; Cseh-Szombathy László: A házassági konfliktusok szociológiája; Nők és férfiak; H. Sas Judit: Nők és férfias férfiak; A szerelemről — komolyan.) Ezek is bizonyítják azt, hogy az intim szféra jelenségeivel is lehet és kell foglalkoznia a tudományos megismerésnek. A szociológia a pszichológia, a jog, az etika eredményei ahhoz a marxizmus gondolatához kapcsolódnak, hogy a magánélet eseményei tipizálhatók, lényeges összefüggései általánosíthatók. Így a magánélet alapformái a férfi és nő kapcsolatai, a házasság, a család, a baráti kör.) E formák természetes működési funkciói mellett rendellenességek is tapasztalhatók. A monogám család változásának korát éljük, s a hagyományos szerepek átalakuloban vannak, az új funkciók viszont még nem kristályosodtak ki és nem terjedtek el a magyar társadalomban sem. Ezért találkozunk a „rendellenességek” sokaságával magánéletünkben. Mindez szociális jelenség, amellyel csak ilyen értelemben lehet foglalkozni a tudományban, a politikában, a propagandában. De nem szabad megsérteni az egyének szabadságjogait a magánéletükbe való alaptalan beavatkozással.

Társadalmi segítség: lesz-e rá pénz?

Figyelemre érdemes tényező az is, hogy a legfelsőbb szintű politikai és állami vezetés a magánélet megközelített problémáinak társadalmi szintű rendezésére törekszik. Az MSZMP XII. és XIII. kongresszusainak dokumentumai, a családjogi törvény, a különböző szociális intézkedések igazolják ezt a szándékot. De fennáll a veszély, hogy mivel számos társadalmi-gazdasági nehézség gátolja a rendezési feltételeinek kialakulását, ezért az intézkedések a jogi vagy a morális elvárás, a „kellés” szintjén maradnak.

Gyakran elfelejtjük, hogy Marx és Engels írásai támpontot nyújthatnak nekünk a gyakorlati-erkölcsi problémák értelmezéséhez és megoldásához. Ezt elősegítendő, elevenítsük fel ezeket az eszményeket! (A marxizmus klasszikusainak közvetlenül erről a témakörrel szóló megjegyzéseit a nökérdésről és a családról c. kötetben olvashatjuk.) Marx és Engels, majd Lenin a magánélet kérdésekről két síkon vizsgálták. Egyrészt tudományos problémának tekintették, amelyet — mint minden társadalmi jelenséget — tudományos apparátussal kell feldolgozni, másrészt gyakorlati tennivalók összességének fogták fel.

Marx a tőkében és Engels a munkásosztály helyzete Angliában című írásában kiváló példát nyújtanak a tudományos megismerés és a gyakorlati-cselekvési program összekapcsolására a magánélet témakörében is. Megfelelőkérdésünk arról is, ami a marxizmus klasszikusai számára nyilvánvaló volt: a kapitalizmus ellentétes gazdasági és politikai viszonyainak megszüntetésével az emberiség még nem haladhatja meg ezt a társadalmi formát — a magánélet egész világának minőségi átalakulása is feltétlenül ehhez. A kommunizmus-elméletnek ezért is a központja az egyén; nem a társadalom mint az egyénektől függetlenül vált viszonyrendszer, hiszen ez a tőkés társadalom modellje lenne, hanem a magánkapcsolatokban is gazdag ember.

Tudjuk, hogy a magánélet egyenjogúsítása polgári vívmánya. A magánélethez tartozó emberi kapcsolatoknak mint értéknek a jogi elfogadása a polgárság harcának eredménye volt. Az emberi szabadságnak, az egyén önállóságának fontos területéket fogadta el ezt a polgári jogalkotás. Ezzel éles ellentétbe került a tőkés társadalom gyakorlata, amely ellentmondások sorozatát hívta életre a magánéletben is, elsősorban a női munkának és a gyermekmunkának az iparba történő bevonásával. Nem oldotta meg, hanem halmozta a magánélettel kapcsolatos gondokat.

A kommunista mozgalom viszont nem elégedett meg a jogi akarati nyilvánítással, hanem a magánélet világát valódi emberi értéké kívánta tenni. Olyan értékek, amely a magánélet és a közélet ellentétét megőrző polgári felfogással szemben a teljes életet élő egész embert tartja eszménynek. Ezért a társadalom gazdasági és politikai szerkezetének átalakítására irányuló törekvés összekapcsolódik az egyéni élet teljes világa radikális megváltoztatásának szándékával.

Lenin a szerelem példáján mutatja be, hogyan kell kommunista módon kezelni a magánélet kérdéseit. Clara Zetkinnel beszélgetve vitába szállt azzal a helytelen nézettel, miszerint a kommunista társadalomban a nemi ösztön kielégítése olyan egyszerű és jelentéktelen lenne, mintha az ember egy pohár vizet inná. (Mellesleg megjegyezzük meg, hogy ez ellen az „ideológia” ellen a mi Lukács Györgyünk is fellépett pl. a társadalmi lét ontológiájáról írott munkájában.)

Lenin a következő lényeges összefüggéseket hangsúlyozta: az ösztönök humanizálódása és kulturáltsága az emberi történelem nagy vívmánya. Vagyis elutasította a vulgáris materializmust, amely a biológizáló szemlélettel köttött ki. De bírálta azt a törekvést is, amely a magánéletnek ezt a jelenséget közvetlenül gazdasági összefüggésekre akarta visszavezetni. A „vizívás” valóban egyéni, mondja Lenin, de a szerelem két ember kulturált kapcsolata, ezért társadalmi-közösségi viszony és érték. Végül, ami legalább ennyire fontos: a marxizmus nem hirdet aszkézist, hanem állítja, hogy az életöröm gazdagítja az embereket, amelynek megélése viszont kizárólag rájuk tartozik. Ezért a marxizmus meghaladja azt a magánélet-közélet fogalomra épített gondolkodásmódot, amelynek Rousseau, Kant és Hegel voltak kiemelkedő képviselői. Ezzel szemben az egyéni és a társadalmi élet kölcsönviszonyára irányítja a figyelmét. A polgári magánélet bezárkózó-privát jellegével szemben az egyéni élet gazdagságát és nyitottságát hangsúlyozza.

Új értékek

A marxizmus tehát a magánélet történelmi formáinak átalakítását is célul tűzte ki. De ennek a magánélet-felfogásnak nem a feminista mozgalom, hanem a marxizmus elmélete a bázisa. A nőket, a családi életet, a magánélet világát nem a férfiak ellenében kell felszabadítani a történelem folyamán kialakult alárendeltségi viszonyok nyűgö alól. A nemek együttes felszabadulására van szükségünk. Ennek a folyamatnak nemcsak szociális, politikai és gazdasági feltételei vannak, hanem érzelmi és morális tartalma is.

Az emberek közötti kölcsönös vonalom, a megértés, a segítőkészség az önfegyelem erejével és a tudatos szabadsággal tartják össze az egyéneket a magánélet világában. Az ilyen kapcsolatokat nem zárják be az embereket a magánélet „börtönébe”, ellenkezőleg, felszabadítják erejét a munkában és a társadalmi élet minden területén. Így válhat a magánélet „nyitottá” olyan értelemben, hogy az egyéneket fogékonyabbá teszi más emberi kapcsolatok és a közösségi élet egyéb formái iránt.

Így aztán a marxizmus nem tartja hatálya kevesebbé a magánéletet a munkánál vagy a közéletnél. A vulgáris ökonomizmus napjainkban is ismert elmélete elfeledkez az arról az összefüggésről, hogy a magánéletben létrejövő értékek a gazdasági eredményekre is jótékony hatással vannak. A szabadság birodalmát célként meghatározó kommunista elmélet megőrzi a gazdaság fontosságát, szükségességét, de visszaautatja azt a nézetet, amely a közösségi életet a magánélet fölé helyezi. A magánélet egyenértékű a közélettel, ahogyan a magánember és a közember egyenrangú részei az egész embernek.

Naponta tapasztaljuk és átéljük, hogy a régi értékeket az újak csak lassan válthatják fel. Tudjuk, hogy minden nagy társadalmi változás éppen az emberek életmódját, gondolkodásmódját, érzelmeit, erkölcsi világát alakította át a legkésőbbesben. Ez érvényes a szocializmus eddigi történetére is. A marxizmus eszméitveit talán éppen ezen a területen a legnehezebb a mindennapi cselekedeteinkben, normáinkban, érzelmeinkben felfedezni. Lenin megjegyzése ezért közel hetven év múltán is időszéri: „Az új értékek lassan, harcokban kristályosodnak ki.

Az embernek emberhez, a férfiak és nők egymáshoz való viszonyában is forradalmasodnak az érzelmek és a gondolatok. Az egyén jogának és a közösség jogának, tehát az egyén kötelességének is új határokat szabnak. A dolgok még egészen kaotikus forrongásban vannak. A különböző, egymásnak ellentmondó tendenciák irányja, fejlődési ereje még nem egészen világos. Az elmúlás és a keletkezés lassú és gyakran nagyon fájdalmas folyamata ez. Eppen a szexuális kapcsolatok, a házasság, a család területén is.”

Am a jelenben élő ember vágyait, elvárásait és felelősségét nem háríthatja át a jövőre — magánéletünk számos gondjának megoldását elsősorban önmagunktól várhatjuk. Ehhez azonban a múlt már nem egyértelmű minta, a jövő pedig távoli. Az eszményekben felfedezett magánéletet csak napi tetteinkben, érzelmeinkben, választásainkban, kapcsolatainkban építhetjük formálhatjuk és küzdhetjük ki valóságáig.

Novákné dr. Rózsa Erzsébet

Ilyennek születtek

Sajnálattal nem megyünk semmire

Az iskola udvara a hó adta öröm zsvajjától hangos. El is készítettük. Mivel már túl voltunk néhány osztálylátogatáson, tudtuk, hogy néha megmagyarázhatatlanul viselkednek, nem ritkák a magartartási zavarok. De ilyen fogadtatásra mégsem számítottunk; néhányan rugdosni kezdtek bennünket. Zavarukban nem tudták kibontani az ajándékokat, nekünk kellett az egyszerű masnit kioldanunk! A nagy, színes figurák helyett a csomagolópapírt forgatták elbűvölve.

— En még örültem is, hogy bekerültem arra a speciális kollégiumra. Reméltem, ha nem is leszek a későbbiekben gyógypedagógus, legalább segítséget, adalékokat kaphatok a gyengébb képességű gyermekekkel való foglalkozásra. Reméltem.

— Tudjuk-e pontosan, hogy milyen okok kényszerítik ide a gondozottakat? — Egyértelműen nem — óv Szabó Imre a túlzott egyszerűsítéstől. — Általában együtt jelentkeznek a szociogén és a biogén károsodás. Iskolánkban központi idegrendszerükben sérültekkel foglalkozunk. Kromoszóma-rendellenesség, szülessi sérülés, terhesség alatt elszorított vírusos fertőzés, valamint a csecsemő- és kisgyermekkorban kapott betegségek közül az agyhártya- és agyvelőgyulladás, mind előidézhet értelemi károsodást. Enyhébb fogyatékosoknál „csak” értelmi károsodás, közepesen súlyos esetekben még fizikai elváltozás is jelentkezhet, például testi hiba, vakság.

— Honnan, s miképpen kerülhetnek ide a gyerekek? — A megye egész területéről van gondozottunk. Legtöbbször a szülők kérésére vesszük fel őket a kollégiumba, de rossz életkörülmények között élő családoknál élünk törvény adta lehetőségünkkel, szorgalmazzuk az állami gondozásba vételt, s az intézeti elhelyezést.

— Milyen rendszerben folyik az oktatás-nevelés, a foglalkoztatás? — 1986-tól a Csetete utcai bölcsőde fejlesztőcsoportja várja azokat, akik még nem múltak el ötévesek. Mivel Debrecenben nincs gyógypedagógiai óvoda, az iskolába kerülésig kitartó marad egy év nagy törésien a fejlődésükben. Ezért indítottunk úgynevezett előkészítő csoportot. A szülő kaja a meghosszabbított gyest, s a gyerek rendszeres foglalkoztatását mi vállaljuk. Az iskolás korúak közül az enyhén sérültek a közsegítő iskolában tanulnak. Ők átlagosan két évvel vannak elmaradva az egészséges populációtól. A közepesen súlyosak a foglalkoztatócsoportokba járnak.

— Az első évben még csak intézménylátogatásokon vesznek részt a hallgatók, másodikkban kezdődik a gyakorlati oktatás, magyartól tartanak két órát valamelyik osztályban. Harmadévből a többi tantárgy következik, egy-két óra erejéig.

— Eleendő ez az alapos felkészüléshez? — Ez szükségmegoldás, hisz a vidéki gyógypedagógiai iskolák szakemberhiánnyal küszködnek. A szakkollégium elvégzése csupán azt jelenti, hogy lehetőségük — hangsúlyozom, lehetőségük — van a hallgatóknak ezen a pályán is elhelyezkedni.

Elsős tanítóképző lányok a szakkollégiumról: — Ének szakra akartam menni, de nem vettek fel, így kerültem a gyógypedagógia. Lehet, hogy mi csak a legrosszabbat láttuk, de nagyon kikészültem. Képzeld el, Téli-ünnepet rendeztünk egy harmadikos foglalkoztató osztályban. A tanítónő azt kérte, rajzoljunk minél nagyobb és színesebb mesefi-

Mivel az alagsorban a műhelyterem, s a főzőkonyhák még nem készültek el — hisz az intézet költségvetése ráegy század eleji épületek fenntartására —, az osztályban főzik a tojást, keverik a hozzávalókat. A falon szegekkel körbevert keret, rongy lábtörők fonásához használják.

— Szoktatni kell őket a monoton munkához, hiszen úgyis ilyesmit fognak csinálni, például dobozgyasztást, csomagolást — sugja a filembe az igazgatóhelyettes, aki végigkalkulál az intézetben. Még mindig engem néz tizenöt pár gyerekszem.

— S ha elvégzik a nyolc osztályt? — Ez a legnagyobb problémánk. Innen kikerülve elszakadnak a gyógypedagógiai felügyeletről. Nem tudjuk nyomon követni a társadalomba való beilleszkedésüket, mivel se lehetőségünk, se apparátusunk nincs rá. Ezek a gyerekek hozzá szoknak a toleráns légkörhöz, s ha nem tudják elfogadni őket a munkahelyükön, az magartartási anomáliához vezethet. Korábban ahhoz, hogy valamelyik gondozottunk középfokú intézményben tanulhasson tovább, a mi nyolc osztályunkkal párhuzamosan a dolgozók iskoláját is végeznie kellett. Ez évtől az új oktatási törvény az általunk kiadott bizonyítványt is általános iskolai vég bizonyítványunk ismeri el. De a továbbtanulók száma nagyon kevés.

— Mi lesz a többiekkel? — Egy részük visszakerül a szülőkhöz, akik próbálnak állást találni gyerekeiknek. A mai gazdasági szabályozók nem teszik érdekeltté a gyereket abban, hogy az értelmi fogyatékosok számára munkahelyeket alakítsanak ki. Debrecenben csak két lehetőség kínálkozik szervezett formában. A mozgásgyógyászok rehabilitációs üzemé, a Piremon, s a Debreceni Kötőtárnyár. A nagyhatú szociális foglalkoztató nem tudja fogadni az igényeknek megfelelően a középsúlyos betegeket. Az állami gondozottakat a gyermekvédelmi hatóság helyezi el valamelyik otthonában.

Hetedik osztály a kisegítőben, magyardolgozat javításra. Téma: november hetedikéi ünnep. Ugyanazok a mondatok, kifejezések, kevést eltéréssel.

— Természetesen rá kell irányítani a figyelmüket egyes dolgokra; a dolgozatokban vissza-visszatérő részek többször hangsúlyozottan szerepeltek az órán — világosít fel az igazgatóhelyettes. Egy dolgozatot mutat, amely alatt ez áll: tartalom 5, kúlakak: 5, helyesírás 5. Vajon mennyit érne ez egy átlagos iskolában?

S mennyit érhet az a munka, amely — ha a gyermek elhagyja az iskolát — a körülményektől függően semmivé válhat? Ezekre a kérdésekre a gyógypedagógia terén dolgozó emberek csak önjegyükre támaszkodva nem válaszolhatnak. Az is kell ehhez, hogy mi, kívülállók ne csak sajnálattal, s főleg ne idegenkedve közelkedjünk az értelmi fogyatékosok felé. Legalább próbáljunk segíteni nekik, ki-ki a maga helyén, a maga lehetőségei szerint.

— Hidegtálat készfünk — mintha itt ez a szó idegenül csengene.

— Hidegtálat készfünk — mintha itt ez a szó idegenül csengene.

Tapolcai Zoltán

Védett Hajdú- 4. A K

A török kiűzést (1680-1690), majd a máriai békekötést követően a vagyon- és a személyes károsodások miatt a csárdák, melyek a lekedésének ellenében a jelen elemei voltak a bányászati területen, az egykori csárdaépítmények maradtak fenn. A csárda a mástól való távolmaradást jelentette a korabeli útviszonyok között, melyeket a kocsisok a szekérrel közlekedésük során a határozott megjelölés nélkül átmentek a bányászati területre. A kocsisok a szekérrel közlekedésük során a határozott megjelölés nélkül átmentek a bányászati területre. A kocsisok a szekérrel közlekedésük során a határozott megjelölés nélkül átmentek a bányászati területre.

A várakozó végtelen

Es messziről a torony hívogat

FALU – TÉLBE

Ez a falu nem egy falu. Ez a falu. Mindannyiunké. Az, amely útra bocsátott bennünket, elengedett a szélbe, hogy néha, főként téliidőn, hosszú esték és emlékezések idején utánunk nyúljon és hazahívjon. Mert ez az a falu, ahova mindenki mindig haza megy. Lakjon bár tornyos palotában, idegen világban, ez az a falu, amelyből messze szöktünk, ez a falu mindig visszafogad. És visszavár.

Ne keressék, hol van. Idebenn van, bennünk. Azokban, akik még emlékeznek a csorda poros balladáira, halottat kísérő komoly hangszóra, emlékeznek a templomkert egyszervolt petúniáira. Akárhogyan alakítja ezt a falut az idő, bennünk úgy marad meg, olyan, amilyen ekkor volt, gyermekkorunkban. Térképre nem írták, földre nem építették. Ez a falu azoké, akik

megőrizték magukban és akik ráismernek. Akik felismerik a zúmarák alatt a fákat, akik felismerik a hídon a járókeleket, a torony alatt a házat, s a jegyek mögött a keresztfákat, amelyek halottaink nyugalalmát vigyázzák. Ez a falu már az emlékeké.

Néha azonban arra járunk, megállunk a kocsi mellett, kiszállunk, s megmártjuk arcunk muskátlik, tejescsuprok, házak és hangulatok újító varázslatában. Segít még? Miben segítene? Az idő ugyanis anynyira múlik... De talán egy valamiben segít: embernek maradni. Olyannak, mint aki az „isten veled”-et mondja ki a kerítésnél.

Árnyékok a hídon

Csendélet emlékekből

Isten áldjon

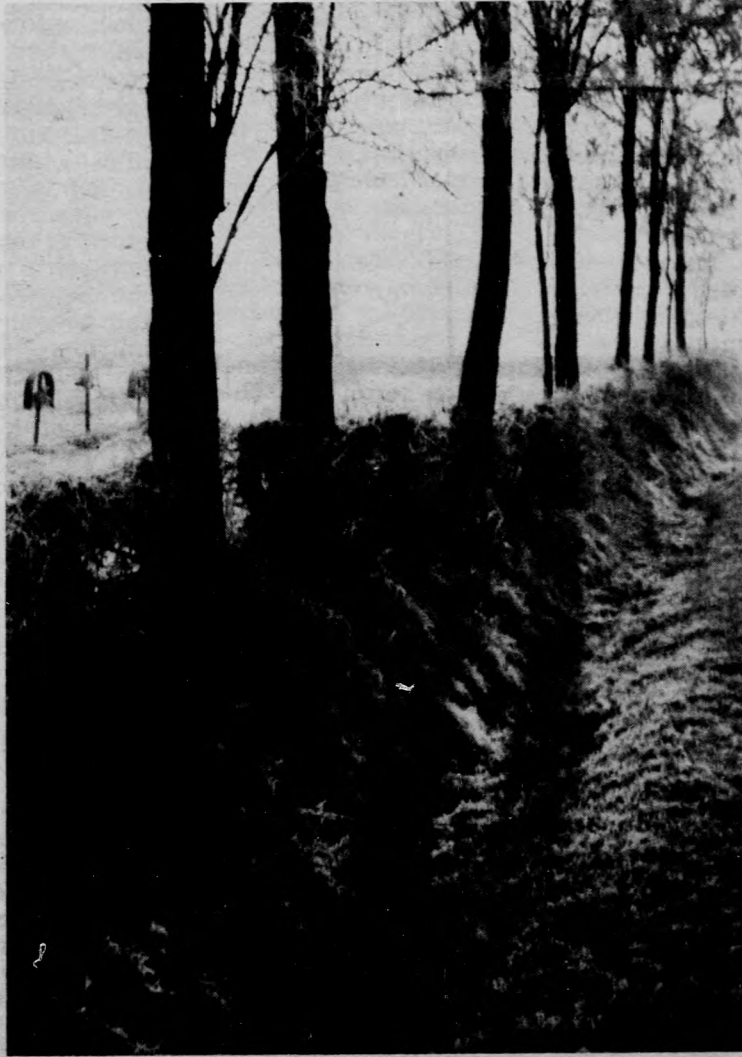
Szöveg: Bényei József
Fotó: Marián Antal

Hozott Isten benneteket

Csak kihajt egy ág

Kísérnek a nyárfák...

Védett csárdaépületek Hajdú-Bihar megyében

4. A Kishortobágyi csárda

A török kiűzése után (1680—1690), majd a szatmári békekötést követően — a vagyon- és létbiztonság beállításával alakultak ki a csárdák, melyek a közlekedésének elengedhetetlen elemei voltak. A Hortobágy területén több mint 30 egykori csárdaépület nyoma maradt fenn. A csárdák egymástól való távolságát — a korabeli útvonalakat figyelembe véve — a megmarkolt székkel két etetés és itatás között megtehető út határozta meg. A Hortobágyot átszelő három nagy forgalmú út egyike, amelyik a tiszai révhöz vezetett, az ún. „felső út” volt, mely Balmazújvároson keresztül a tiszacsegei révhöz vitt. Ennek fő csárdastációja a Látóképi (1731) közel hozzá az újvárosi úton a Gyulai grófok által építtetett „Iriglyi” (1731), majd a siklói Andrásyok Nagyhaton építtetett „Vinyó” nevű csárdája (1738) Balmazújváros előtt. A várost elhagyva a Daru (1786), a Kishortobágyi, majd a Cseresepes, és Tiszacsegenél a Völgyes csárdák voltak azok, amelyeknek neve fennmaradt. Ezek közül napjainkra épségben — eredetiségét sokban megtartva — a Kishortobágyi csárda maradt fenn.

A Kishortobágyi csárda a Tiszacsegei út mentén, Balmazújvárostól jó nyolc kilométerre, a Hortobágy folyó északkeleti oldalán épült, az egykor Kis-Hort-i pusztá területén. Történetéről legtöbbször dr. Varga Antal tudós kutató leltári közleményeiből tudunk. A terület a siklói Andrásyok birtoka volt, akik fiúági utód nélkül halnak el, így birtokaik a bécsi udvarra szállnak. A bécsi kamara 1794-ben összeírta a birtokokot, és egy hihetetlenül pontos leltárt állított össze a terület ingó és ingatlan értékeiről. Ezek között szerepel a csárda is.

A birtokösszeírás hitelesített mellékleteinél a „D” jelzésűben találunk rá: „A Hartárban lévő úgynevezett Hortobágyi nevű Kortsmáját a mellett lévő állással együtt” 1384 Rft 45 kr. Az összeg tekintélyes méretű objektumot sejtet, hiszen a „Daru” csárda 457 Rft 22 kr. értéket képviselt. A csárda tehát 1794 előtt állt, és kialakításáról pontos leírásunk van:

„... a csárda a Hortobágy folyónál van, erős téglából készült, náddal fedett, kerítés és árok nélkül, kéménye tartós anyagból van felrakva. Ebben az épületben van

egy konyha, melynek a szárnyain balra két, jobbra egy szoba és élszobor van, ahonnan szilárd anyagból készült pincébe lehet lejutni, amely 100 ceber befogadására alkalmas. Az egész épület jó állapotban van. Mellette nyers téglából készült, náddal fedett székérfal van, 60 ló és 12 szék számára elegendő, 154 és 4/6 négyzetméter területű. Ezt az épületet a pincéjével, a folyón épült 40 öl hosszúságú híddal, székérfalával és egy tölgyfából bélelt kúttal becsüljük fel így A, D jelzésű becsüléssel. Kőműves munka: 216 rajnai forint, ácsmunka: 943 rajnai forint 30 krajcár, asztalos munka: 43 rajnai forint 15 krajcár, ivergési munka: 10 rajnai forint, téglázási munka és nádfedő munka: 146 rajnai forint. Összesen: 1385 rajnai forint 45 krajcár.

Az épületet az újvárosi tanácsnak bérbe adják, a bérleti időszak hat év. Hortot az örmény Jakabffy Kristóf bérlte. A kocsmák bérleténél kikötik, hogy a „lakosoknak ne legyen szabad semmiféle ital, se itzénként, sem pedig hordóval béhozni”.

1798-tól 1945-ig Semseybirtok lesz Balmazújváros és külső területei. A csárda melletti hid áradásnál lezúrkíthatta a folyó keresztmetszetét és az áradást ki-terjeszthette. Emiatt pereskedésekre is sor került.

Rőt István ny. fővédásra hivatkozva beszélünk, aki a háború előtt bérlő volt, miszerint a két világháború között fahid vitt át a folyón, a csárdával az út másik oldalán szembenálló székérfal fávázás volt. A folyó feletti két szobát a Semseyek tartották fent maguknak. A pincéből alagút (?) vitt a folyópartig.

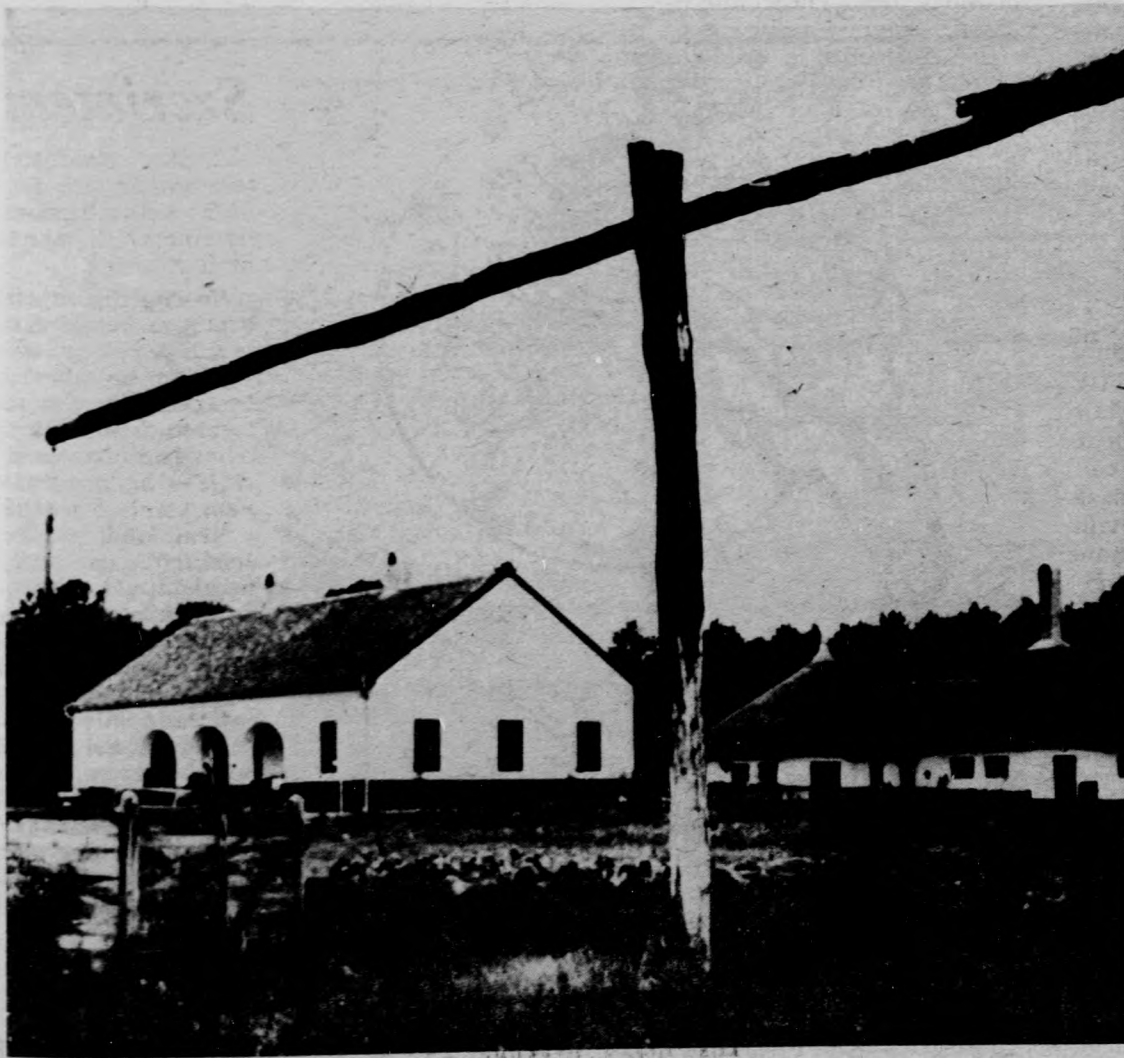
Az épület 1948-ig csárda funkciót töltött be, majd 1949-től tejbegyűjtő hely lett. A tanyavilág eltűnésével funkcióját veszti és gazda nélkül pusztul. 1976-tól 1981-ig üresen állt. Az 1960-as években készített fotók egy végtelenségig tönkrement, sérült épületet mutatnak. A három homlokzati árkádivéből kettőben mellvédal volt. A keleti homlokzat három ablakosztásából az udvar felől vasajtónak bontották ki. A Balmazújvárosi Vöröscsillag Tsz 1981-ben felújítja tetőszerkezetét, majd 1982—83-ban helyreállítják és melléképületekkel egészítik ki.

Az épület alaprajza rendkívül szellemes, a legkorszerűbb az eddig tárgyalt csárdák közül (kár, hogy a felújításnál a konyházem miatt az eredeti térosztásokat nem tarthatták meg). Az előtér-pitvar (konyha) központi részről jobbra az ivó és mögötte a söntés, balra az arendátor szobája és kamrája. A konyha mögött dongaboltozatos folyosó köti össze a gazdasági helyiségeket. A csárda részre zárt harántfolyosó közbeiktatásával szerkesztett a két vendégszoba, emelt záradéku boltozatokkal, íves kályhafülkékkel. A kályhák fűtése a folyosó felelőli történt. A fogadó és csárdarészt három boltív-tengelyes tornác fogja közre, melynek nyugati végéből nyílik a pincelejárata. Nincs rá bizonyíték, de a nyílások képzések, boltozatok, tüzelőberendezések eltérő formáját látva a vendégszobák kétszobásnak tűnnek, mint a csárdarész. Az épület tömege szokatlanul szimmetrikus és zárt, nehezen illeszkedik bele az eddigi csárda képekbe. Az épületen márványtábla rögzíti a csárda történetének egy állomását: Országos geodéziai műemlék. Ez az épület az egykori Kishortobágyi csárda, sokszor adott szállást a XIX. század kiváló térképező vízimérőinek, többek között Huszár Mátyás, Bogovich Károly és Holecz András geometráknak. Akik a ház, valamint az azóta lerombolt Ágotai csárda külső szobát választották a Szegegyről, Nagyváradról, Nagyszőlősről és Tiszaszalókról 1823—1824. évben kiindított lejtésmérési vonalak csomópontjává. Állította a Geodéziai és Kartográfiai Egyesület, valamint az Országos Vízügyi Igazgatóság 1964-ben.

A csárda jelenlegi környezete sokban különbözik a régítől, mégis kiválóan érzékelteti a csárda helyének kitűnő megválasztását. Új műút épült, új híddal a Hortobágy folyón, a régi út és híd nyomai még megvannak. Az egykori székérfal ott lehetett a csárdával szemben, ahol az új műút halad. Megvan a gémeskút, közelében Fix magassági kő, HP 1964 megjelöléssel. A csárda mögött új szociális és előkészítő épületet emeltek. A csárda a Hortobágyi Nemzeti Park területén van, a Hortobágyi Állami Gazdaság a tulajdonosa.

Gellér Ferenc

(Fotó: Vencsellei István)

KERESZTESIEK GAZDAGODÁSA Művelődési ház benépesedés előtt

Mikor tudakoljuk, merre van a művelődési ház, az utcákon járók azt mondják: itt egyenesen, aztán jobbra, megismerik azonnal, nincs ott több olyan épület. Valóban megismerjük rögtön, s nemcsak azért, mert van fogalmunk a művelődési házak kinézetéről, s nem is azért, mert az „objektum” vadul kéri a környezetéből, hanem, mert mutatós, szép, új épületről van szó. Olyanról, amelyben majd tiszmillió forintot invesztáltak, amilyenre közületi és lakossági társadalmi munkát bőven áldoztak.

Héthy Zoltán igazgató udvariassággal, de láthatóan nem túl nagy örömmel fogad bennünket.

— Kicsit korai még ez a riport — mondja —, hisz most készül a jövő évi munkáról, egyúttal a ház „beüzemeléséről” a csomagterv.

Azért mentünk ugyanis Biharkeresztesre, hogy bemutassuk az új létesítmény életét. Am csakhamar kiderült: nincs itt lázas forgalom, a keresztesiek még nem vették birtokukba a néhány hete átadott intézményt. A kiállítóteremben — amely valamelyest jobban is megfelelhetne rendeltetésének — Nagy Sándor amatőr festő képeit meg-megnézik néma-nyelvek, de aztán rendezvény, s időtöltési lehetőség híján tovább mennek.

Az épületben észreveszünk egy-két megemléző előnyel-ten vonást. Aránytalanul nagygnak találjuk a közlekedőteret, alacsonyok a lépcsőt szegélyező korlátokat (nehogy gyerekek testi épsége bánta ezt meg majd!), a korlátok nem esztétikusak (jobb lett volna talán a katedrális, rosszul mutatnak rajta a csavarok, csavaranyák).

Járjuk a termeket. Kettőben tanulókat találunk, nyolcadikosokat. Míg az új iskola kész nem lesz — 4—5 esztendő ez még —, addig két osztály (mindig nyolca-

A ház a nagy terrasszal

dikos) ide jár. Egy másikban a kazánfűtő tanfolyam látogatói hallgatják az előadót. Benézünk a konferenciaterembe, amely több funkcióknak is képes megfelelni. Tarthatnak itt tanácskozásokat, de helyet adhat kisebb műsoroknak is. A nagyteremben két hatalmas cserépkályha ontja a meleget (igaz, ottlétünk pillanatában csak a széngázt). Ezt a részt örökölte a ház, azért hagyományos a fűtés, modernizálása a „második lépcső” feladata lesz. Itt zajlanak a falugyűlések, s a színpadot igénylő nagyobb rendezvények.

A pincében kondicionálótermet gondolkodni kialakítani, a másikat a pingpongozóknak engedjük át. De lehet, hogy barkácsszakkör otthona lesz az egyik helyiség. Benyitunk a számítógépes terembe, ahol szintén a rajt jeleit látjuk. A legújabb „médiummal” való ismerkedés a közeljövőben kezdődik el igazából. Egyben tanulókat találunk, nyolcadikosokat. Míg az új iskola kész nem lesz — 4—5 esztendő ez még —, addig két osztály (mindig nyolca-

elfér rajta nyáron a csak üdítőitalokat kínáló presszó, s innen nézvést megörökítheti a halhatatlanságnak a környék háza, utcarészleteit a képzőművészeti szakkör. Legfelül két klubtermet találunk, ezek tágasak, világosak, hangulatosak, kényelmesekek. S amit az ablakból kinézve látunk, már-már panorámának nevezhetjük.

Héthy Zoltán, az egyedüli képzett népművelő az első „lépcsőket próbálgató” intézményben.

— Úgy tapasztalom, hogy inkább közzagadásnak vagy jogásznak kellene lennem ebben a pozícióban. Ezek az ismeretek legalábbis éppen olyan fontosak, mint a népművelőknek engedjük át. De lehet, hogy barkácsszakkör otthona lesz az egyik helyiség. Benyitunk a számítógépes terembe, ahol szintén a rajt jeleit látjuk. A legújabb „médiummal” való ismerkedés a közeljövőben kezdődik el igazából. Egyben tanulókat találunk, nyolcadikosokat. Míg az új iskola kész nem lesz — 4—5 esztendő ez még —, addig két osztály (mindig nyolca-

Mit Miska megtanul, Mihály sem felejt (Közszeghy György felvételei)

Erdel Sándor

A látvány hangulatának fokozott erejével Dévényiné Pál Katalin kiállításáról

Csoportos és egyéni kiállítások keretében tizenhatodik alkalommal mutatta be festményeit Dévényiné Pál Katalin, jelen alkalommal az orvostudományi egyetem minigalériájában.

Művészetének kibontakozását tervszerűen irányította. Már 1977-től jelen volt a Medgyessy Ferenc Képzőművészeti Stúdió foglalkozásain, bekapcsolódott a hajdúsági művésztalálkozók munkáiba is, elküldte műveit a művelődési házak, központok s intézmények kiállításaira s részt vett festményeivel a legutóbbi őszi tárlatokon.

Oeuvre-je, fény- és szordí-nós színkontrasztjai — egyes képi megoldásainál, rokoníthatók az alföldi festészet stílusstörékeivel. A látványt elsősorban a színhatások felelőli közelíti meg, lefokozott, de átmenetekben gazdag vá-lóirókkal. Természetábrázolá-

sait — a tudatos szerkesztési készségen belül — oldott kompozíciós jellemzők jellemzi. Természetelvű, realista alapállású festő Pál Katalin, kinek lírai adottságai különösen jól érvényesültek balatoni és alföldi képeiben. (Balaton I—II., Gémes kút) A színek skálájában hangsúlyos szerepet kapnak a szürke, a barna, a kék és a sárga mélyebb árnyalatai (Boglyák), melyek érzékletessé fokozzák látomásait. Megfigyeléseit lehetőleg finoman felrakott színekkel viszi a rostlemezeinek felületére.

Pál Katalin szemlélődő művész, aki belülről éli át a természettel való kapcsolatot. Balatonfenyvesi második otthonában alkalma nyílt jól megfigyelni a Balaton vizének színváltozásait. Úgy ismeri a tavat, mintha a lélegzetvételét is megleszte volna. Ismeri a magyar ten-

ger és föléje boruló égbolt találkozásának év- és nap-szakonként módosuló atmoszférikus fokozatait. Tájékozott — realizitikus felfogásának megfelelően — a valósághoz kötődnek, amikor is a színek és a formák egymást kiegészítve építik fel képeinek kompozíciós rendjét. Elsősorban a magány, a csend s a fényjelenségek érdeklik (Vihar előtt, Kód I—II., Borús táj, Tanyák). Hangulatos feltárási erővel örökölte meg a felhők játékát, az év- és nap-szakokra jellemző „meteorológiai” viszonylatokra lényegitve ábrázolatait.

Figurális megjelenítéssel csak elvétve találkozunk művein, bár mappákban örö-zött portré- és aktvázlatokból sok példát tudna felsorakoztatni rajztudására és anatómiai biztonságára.

Dr. Tóth Ervin

Tömegkommunikáció és regionalitás

(MTA Debreceni Akadémiai Bizottsága Közleményei. Szerk.: Soós Pál, Debrecen, 1985.)

A fenti kötet előzményeként feltétlenül szólnunk kell egy 1981-ben megjelent kiadványról is, mely Népi-paraszti kultúra, szocialista kultúra címen látott napvilágot. A két könyv összevetése nem öncélú, annál is inkább, mivel a tömegkommunikáció szerepe a letűnt korok értékeinek továbbadásában döntő fontosságú. Napjaink művelődéstörténeti, kulturális problémáinak egyik igen fontos kérdése, hogy az elmúlt korok kulturális örökségével mit kezdhet a ma embere. Átmenthetők-e ezek a tárgyak, jelenségek, szokások, rituálék, rítusok oly módon, hogy megőrizze eredeti „tisztá forrás” jellegüket, de ugyanakkor szervesen, zökönömbömbösen beépüljenek egy olyan új kulturális közegebe, mely a fejlett ipari társadalom civilizációját jelenti? Hol húzható meg a határvonal a régi szokások, régi tárgyi világ között a tisztelt, szeretett, vagy a napjainkra jellemző sznobizmus, múló divatáramlat között? Soós Pál tanulmányában arra utal a fenti problémakörrel kapcsolatban, hogy a népi-paraszti kultúra sorsának alakulásában, azaz a fejlett szocialista társadalom nemzeti kultúrájába történő integrálásában döntő szerepe van a szocialista művelődéspolitikának. Újabb problémák kérdése az, hogy egy-egy paraszti (lokális) közösség kultúráját egészében kell-e értékelnünk, vagy a nép kiemelkedő, alkotó egyéniségeinek teljesítményét is figyelembe kell vennünk? Kétségtelen, hogy a hagyományörzés folyamataiban, egyes folklórjelenségek továbbélésében néha kiemelkedő tehetségek is szerepet játszottak. Balassa Iván úgy véli, hogy az igazság ebben a kérdésben valószínűleg a középuton kell keresnünk. Sz. Szabó László az izlésnevelés fókuszán keresztül közelíti meg a fenti jelenségek vizsgálatát —

hiszen gyakran találkozunk izlésbeli „túlkapásokkal”, azaz a népi paraszti értékek hivatkozott túlhangsúlyozásával is. Bényei Miklós azt a folyamatot jellemzi, amelynek során a szocialista művelődéspolitikai koncepcióknak nélkülözhetetlen szerepet kell vállalniuk a népi-paraszti kultúra jó értelemben vett átmentésében. Olykor az egyes fogalmak eltérő tudományos értelmezése is gátat vetett az integrálódási folyamatnak. (Pl. a „nép” fogalmat számtalan definícióban értelmezték, és csak lassan kristályosodott ki az a vélemény, hogy a „nép” nem kizárólag a paraszti réteget foglalja magában.) Tudomásul kell vennünk, hogy a régi paraszti „idillt” napjainkban már semmiféle vizsgálódással nem lehetjük fel, hiszen felbomlottak a régi, tradicionális paraszti közösségek is. Épp ezért a néprajztudomány kutatásaival párhuzamosan egyéb interdiszciplináris kutatásokra is szükség van. Durkó Mátyas például épp a közművelődés szerepére, fontosságára hívja fel a figyelmet a népi-nemzeti kultúra interakciójával kapcsolatban. Eles Csaba írása arra is rámutat, hogy létezik egyfajta „adaptált kulturális örökség”, másfelől számolnunk kell a „kulturális teherterheléssel” is, amely ezt az adaptációt késlelteti, deformálhatja. A népi kultúra értékelése a „nép” fogalomhoz hasonlóan különböző képet mutatott a két világháború között, a népi irodalom mozgalmának idején, az 1950-es években, vagy napjainkban. Tar Károly épp erre a problémakörre világít rá írásában. Mojzesné Székely Katalin pedig egy konkrét példán Erdélyi kultúrafelfogásán keresztül értékelteti az eltérő véleményeket. Európában, így hazánkban is az 1960-as évek végén, illetve az 1970-es évek elején indult meg a népi-paraszti kultúra újra-

felfedezése. Rubovszky Kálmán ezekről a pozitív irányú kezdeményezésekről ír, így az 1969-ben indult Röpülj páva, később Arany páva mozgalomról, vagy a városi fiatalok körében népszerű folkegyüttesek munkásságáról. Varga Gyula tanulmányában szintén az „új folklórizmus” hullámát elemzi, értékeivel, kérdőjeles problémáival egyaránt. A tanulmánykötet rendkívül sokoldalúan közelíti meg napjaink nagyon is aktuális kulturális dilemmáját a népi kultúra sorsáról, jövőjéről. Az 1985-ben megjelent Tömegkommunikáció és regionalitás címet viselő könyv előadásai a szakemberek számára értékes információkat közölnek — valószínűleg ez is a tanulmánykötet célja —, de véleményünk szerint a tágabb értelemben vett olvasókörzés érdekében, figyelemfelkeltéséhez „közérdekből” jellegű problémákat kellene felszínre hozni. A kötet a tömegkommunikáció aktuális kérdéseit kívánja több aspektusból megközelíteni. Például megismerhetjük az amerikai, a nyugat-európai, illetve a szocialista tömegkommunikációs modell jellemzőit. (Soós Pál írása.) Rubovszky Kálmán pedig a regionális tömegkommunikáció gondjait ecseteli tanulmányában. A tömegkommunikációs közlések nemcsak a rádió, a televízió, de legalább olyan fontos eszköze a sajtó is. Bényei Miklós a helyi sajtó kutatásának kérdéseit vizsgálja, kiemelve a lokális jelleg fontosságát, ugyanis a helyi újságok, folyóiratok publikációs fórumot teremtettek az ott élő alkotóknak, kutatóknak. A kötet talán leg-sikerültebb tanulmánya Szegfű Andrásé, aki a fenti problémakört a leglényegesebb, de ugyanakkor legkényesebb pontjain tudta megfogadni. Hangsúlyozza, hogy a kommunikációpoli-

Hírünk a hazában

1987-1.

ELET ÉS IRODALOM

Balogh László: Kocogh Ákos halálára. (Debreceni évek is.) = Elet és Irodalom, 1986. dec. 12. XXX. évf. 50. sz. 7. l.

ETHNOGRAPHIA

Balogh István: Ebéd és vacsora. Adatok a debreceni étkészési szokásokhoz a XVIII—XIX. századból. = Ethnographia, 1985. 2-3. sz. 324-326. l.

Paládi Kovács Attila: A Győrffy-centenárium eseményeiről. (A debreceni megemlékezésekről is.) = Ethnographia, 1985. 2-3. sz. 389-393. l.

Kisbán Eszter: Bódi Erzsébet Egy magyarországi lengyel falu táplálkozása. (Recenzió a KLTE Néprajzi Intézetének kiadványáról) = Ethnographia, 1985. 2-3. sz. 454-455. l.

FELSŐOKTATÁSI SZEMLE

Némedi Lajos: Hatvanéves a Debreceni Nyári Egyetem = Felsőoktatási Szemle, 1986. 10. sz. 630-638. l.

FIGYELŐ

Végh László: „Eddig beváltak az elképzeléseim” (A Hajdú-Bihar Megyei Vendéglátó Vállalat) = Figyelő, 1986. nov. 13. XXX. évf. 46. sz. 6. l.

KELET-MAGYARORSZÁG

Papp Dénes: Vekeren a nagyvilág (Térkép és tájoló a sátorvárosban. (Fotó: Papp Dénes = Kelet-Magyarország, 1986. augusztus 4., XLIII. évf. 182. sz. 1-2. l.)

Varga Ferenc: Szomszédolás. Debreceni kertbarátok Nyiregyháza = Kelet-Magyarország, 1986. augusztus 12., XLIII. évf. 189. sz. 7. l.

Döntés Debrecenben (Salakmotoros csapat-világbajnokság) = Kelet-Magyarország, 1986. szeptember 5., XLIII. évf. 209. sz. 8. l.

Reszler Gábor: Debrecen története (IV. kötet, ismertetés) = Kelet-Magyarország, 1986. október 18., XLIII. évf. 246. sz. 10. l.

KÖZNEVELÉS

Beke Mihály András: Alkotó pedagógusok és alkotó iskolák (Beszélgetés Petrikás Árpád tanszékvezető egyetemi tanárral) = Köznevelés, 1986. november, XLII. évf. 38. sz. 3-4. l.

KÖNYVTÁROS

—: Gazdag István A Hajdú-Bihar Megyei Levéltár története — Debrecen, 1985. (Ism) = Könyvtáros, 1986. 10. sz. 586. l.

MAGYAR KÖNYVSZEMLE

Bánfi Szilvia: Huszár Gál távozása Debrecenből — Magyar Könyvszemle, 1986. 1. sz. 1-16. l.

MAGYAR NEMZET

B(odor) P(ál): Miklós Jutka afrikai levele (Berettyóújfalusi szülő) = Magyar Nemzet, 1986. nov. 7. XLIX. évf. 263. sz. 14. l.

Valkó Béla: Magától a fű sem nő (Gyepgazdálkodásunk Debrecenből nézve) = Magyar Nemzet, 1986. nov. 21. XLIX. évf. 274. sz. 5. l.

Verzár (Frigyes) centenárium emlékülés (Debrecenben) = Magyar Nemzet, 1986. nov. 24., XLIX. évf. 276. sz. 10. l.

Antalfy Gyula: Visszapillantás a Zádor-hídra (Újabb műemlék a Hortobágyon) = Magyar Nemzet, 1986. dec. 2. XLIX. évf. 283. sz. 5. l.

MAGYAR MEZŐGAZDASÁG

— avar —: Bakonszeges tők a „tromf” (Töktermesztés a Bakonszegi Bessenyei Tsz-ben) = Magyar Mezőgazdaság, 1986. okt. 15., 41. évf. 42. sz. 10. l.

Farkas Árpád: Művelőutas búzatermesztés a KITE-ben = Magyar Mezőgazdaság, 1986. okt. 22., 41. évf. 43. sz. 8-9. l.

MEZŐGAZDASÁGI SZÖVETKEZETI ÉLET

Hajdú Szabó József: „Értem az öreg emberek gondját, sóhaját” (Nagy Károlynak, a Debreceni Béke Tsz főállatnyesztőjének életútja) = Mezőgazdasági Szövetkezeti Élet, 1986. okt. IX. évf. 9. sz. 26-27. l.

MÜEMLÉKVÉDELEM

Angyal László: A Hajdú-Bihar megyei műemléki albizottság munkájáról (Hapák József fotóival) = Műemlékvédelem, 1986. 3. sz. 225-231. l.

MŰVÉSZET

Sz. Kürti Katalin: A debreceni nyári tárlatról, jubileum előtt = Művészet, 1986. október, 35-37. l. (képekkel)

NÉPSZABADSÁG

Rác T. János: Debreceni lakásépítkezés — kölcsönös előnyökkel = Népszabadság, 1986. nov. 15., XLIV. évf. 269. sz. 21. l.

Rác T. János: Mindig magasabbra (Egy építőipari brigád Debrecenből) = Népszabadság, 1986. nov. 22. XLIV. évf. 275. sz. 4. l.

Dombrovsky Ádám: Békedolok üzenete (A KISZ Hajdú-Bihar Megyei Bizottságának békedal pályázatáról) = Népszabadság, 1986. nov. 22. XLIV. évf. 275. sz. 19. l.

Bihari irodalmi napok: emlékezés Bessenyei Györgyre = Népszabadság, 1986. nov. 25., XLIV. évf. 277. sz. 7. l.

Vigyáznai az új nemzedékre (A gyermekek egészségvédelméről Hajdú-Biharban) = Népszabadság, 1986. nov. 27., XLIV. évf. 279. sz. 5. l.

Szeker Melinda: Kiszolgáltatt nemzedék (A diákközérzet jelzései Debrecenből) = Népszabadság, 1986. dec. 6., XLIV. évf. 287. sz. 19. l.

Cserhalmi Imre: Tökélet? (Vélemény a tájékoztatásról a Hajdú-Bihari Napló kapcsán) = Népszabadság, 1986. dec. 8. XLIV. évf. 288. sz. 6. l.

NÉPSZAVA

Szabó Iréne: Célrátörő izgágaság (Nyomdaipari ötletbörze Debrecenben) = Népszava, 1986. dec. 1., 114. évf. 282. sz. 9. l.

Hunyor Ágnes: A Debreceni Ruhagyárban így csinálják (Üzemegészségügy) = Népszava, 1986. dec. 8. 114. évf. 286. sz. 7. l.

ÚJ TÜKÖR

„Szép klub” Debrecenben = Új Tükör, 1986. november 23., XXIII. évf. 47. sz. 46. l.

Végh Antal: Az a híres debreceni suba. Hortobágyi mesterségek IX. (Fotó: Kékesdy Károly) = Új Tükör, 1986. november 30., XXIII. évf. 48. sz. 10-11. l.

Rege Sándor

Szerkesztette: Surányi Béla

ÁTÉRTÉKELT APÁK, ANYÁK

Családeszmény és valóság

A három gyerekkel már csak apuka költözött be az új lakásba. Anyuka holmiját életének új társához hurcolta, ahová ha akarná sem vihette magával a gyerekeket, mert nem férnének el. A család összetételének változására az óvodában figyeltek fel, ahova a legkisebb gyerek jár. Az iskolában, ahol a másik kettő tanul, észrevétlenül maradt. Egy másik családban két kiskorú maradt az apával. Anyuka munkahelyét s várost is cserélt, ahol egyedül tudott csak albertletet szerezni. Váloperri kerestet már új lakhelyen nyújtotta be. A gyerekeket nem kérte, belenyugodva, hogy nevelésük feltételeit úgysem tudja megteremteni. Az új helyzetet az egyik gyerek osztályfőnöke fedezte fel. A másik gyereké lesújtva értesült a fejleményekről a gyámügyesektől. Egy harmadik történetben a váloper során a két fél osztozott a két gyerekben is. A régi lakásban az apa maradt a nagyobikkal, kamaszkorú fiával. Róla tanulórsai beszéltek a tanároknak, így tudta meg az iskola is a történeteket. Mindhárom esetben a gyerekek fölkerültek a hátrányos helyzetűek listájára, s ha a jövőben a mai szisztéma változatlan marad, ezek a gyerekek ott lesznek a listán egészen az iskola elvégzéséig. Az iskolások ifjúságvédelmi felelőseinek rubrikái, a gyámügyesek aktái nem nagyon rugalmasak. Az élet viszont a maga törvényei szerint változik. Az egyszerűsödő családok száma folyamatosan növekszik. A kettős szerepet felvállalni kényszerülők többsége persze ma is az anya, de emelkedik az anyát pótolni kénytelen apák száma is. 1970-ben 37 ezer apa nevelte egymaga a gyermekét, 1984-ben már 68 ezer. Mi van a számok mögött, az átalakuló élethelyzetek mire engednek következtetni? Talán a legelső kérdés annak tisztázása: mi történt a nőkkel, az anyákkal? A legkézenfekvőbb felelet: munkába álltak. A felszabadulás után magunk szorgalmaztuk a kétkeresős családtípust létrejöttéig, gyerekek közt azzal is, hogy a társadalom legfőbb értékévé a munkát tettük. Egy olyan életmodellt szorgalmaztunk tehát, amelynek multja alig van, annál több az ismeretlen eleme. Először kezdte átírni a családok egykori szerepét — tömegesen. Az anyák már nem voltak képesek a hagyományos anyaszerepnek megfelelni, ugyanakkor a családi élet szervezésének nem léteztek más mintái. Mindez óhatatlanul a családok összetartó erejének csökkenéséhez vezetett, egyben a válások fokozatos gyakoribbá válásához. Am ehhez hozzájárultak lényeges külső tényezők is. Sokáig úgy gondoltuk, a társadalom át tudja vállalni a megváltozott életmódú családok terheit. Bölcsődéket és óvodákat építettünk, napközi otthonosok lettek az általános iskolák. Am sem egyik, sem másik nem állt kellő számban rendelkezésre. A családi háztartások működtetéséhez is szerettünk volna a szolgáltatások fejlesztésével hozzájárulni. Ebben a háztartások növekvő képesítettsége kétségkívül sokat segített. Am ennek útjára is lassabb volt a szükségesnél, a terhek emelkedésénél. Az elmaradás a gépek színvonalában, tudásában is megmutatkozott. Csak egy példa erre: az automata mosógépek csak az utóbbi években terjedtek el idehaza, a mosogatógép viszont még ma is luxus. Ugyanígy adósk maradtunk a korszerű, na-

Tartha Mé

A The gol gazd szerint az Államok egyeteme programo saját beram kido kelteke hogy az tók nem lettségé számitást hogy nem hasznosít színvonal szerübb mint a d lását programo

Elávu

A prog több min emész f vagy key hez néhá ban az divatos C ívatos M hol nem vélemény kezelése kes, mik sítymnyt főiskolai egyik le az RC nagyságú ezer pon riája l n cenként elvégzésé egyelőre nagysoro annak a Ami a intézetek ségét ille tak vagy gó amer pest — e főiskolák ka- és s tatóinak

Mi m magy

A szám tized a rnkacsaz egyre tök rekek ké nek tárgy bet halla számitást akik sze mindeddi vele. Val előfordul pontosan zést, vag tudj má tudjuk p pen azok koznak o

A Tó Kutatókó dőknek p kor, ami Mi mics számitást könyvecs Mikroszá zó szótár vállalt f zók kó hasznos az olvas

A köte használat korlati angol—m technikai vai köve zések m nek betü hetjük a makat, taljuk szaknyelv angol vá Ezt kö gyar szó lajdomek értelmező könnyíti reshetjük változat rul, mily reshetjük A k adatátvite szakkifejez megfelelő ebben a túllépve szüken rain. A SIC pr utasításai talájuk.

Akiről utcát
neveztek el
Debrecenben

Szacsvay Imre

Szacsvay Imrét (Sályi, 1818—Pest, 1849) papnak szánta édesanyja, magas papi méltóságról álmódott, mégis ügyvéd lett belőle, az 1848/49-es forradalom és szabadságharc liberális vezetőinek egyik legnemesebbike. Már 15 éves korában élénk érdeklődéssel figyelte a megyei politikai életet, és megismerte a kibontakozó szabadalmi mozgalom megyei vezetőjét, Beöthy Ödönt.

Beöthy Ödön felismerte Szacsvay tehetségét, s 1834-ben saját költségén patvarista jurátusként magával vitte a pozsonyi országgyűlésre. A jogakadémia mellett most már a diéta (országgyűlés) lett az ifjú Szacsvay nevelő iskolája. Magával vitte Beöthy az 1839/40-es országgyűlésre is, ahol az 1848-as polgári átalakulás feltételei érlelődtek. Az országgyűlésről hazatérve ügyvédi vizsgát tett és Nagyváradon nyitott irodát. Már ügyvédként vett részt az 1840-es évek kemény politikai küzdelmeiben.

A szabadalmi ügyek megpróbálták elhallgattatni, felfüggesztették több megye önkormányzatát, adminisztrátorokat ültetve nyakukra, hogy elfojtsák a haladó gondolatokat. Lovassy Lászlót, az országgyűlési ifjak vezérét 10 évi várfogsággal sújtották, az általa elejtett fáklyát Szacsvay emelte fel, s a polgári reformok fanatikusan harcosává lett. 1845-ben Tisza Lajos le akart számolni a forradalmi szabadalmi ügyekkel, katonaságot vezényeltetett ellenük. Az összeütközés alkalmával Szacsvay is megsebesült. Bátor kiállásáért a köznép és az ellenzék a „bihari kis Kossuth” jelzővel tisztelte meg, mint a Bihar megyei liberális reformellenzék oszlopos tagját.

Szacsvay Imre valóban Kossuth Lajos lelkes híve volt, aki őt 1848. máj. 10-én a nagyváradi kincstári uradalom ügyészévé nevezte ki, június 24-én pedig a nagyváradi kerületben országgyűlési képviselővé választották. Mint képviselő, nem hitt az áprilisban szentesített törvények tartóságában, főleg a Habsburgokkal való kapcsolatunk rendezetlensége, a nemzetiségek kívánságainak figyelmen kívül hagyása miatt. A katonaiállítási törvény vitáján (1848. aug. 16.) ki is merte mondani: „... alkotmányunk csak családok kép”. 1849-ben, a kormány és országgyűlés Debrecenbe való költözése után a képviselőház jegyzője lett. Windischgrätz a nála járt bekezdésségtől feltétlen megadást kívánt. A liberális nemesség balszárnyához tartozó Szacsvay kijelentette: „Nekünk a feltétlen megadástól csak hallani sem szabad!” Csak a „biztosított” becére volt hajlandó. Mint a Radikális Párt tagja, a teljes függetlenség jelszavával mozgósította a debrecenieket a Függetlenségi Nyilatkozat támogatására, s követelte a jogos paraszti követelések teljesítését. Mint képviselőházi jegyző, aláírta a Habsburgokat trónvesztettnek nyilvánító Függetlenségi Nyilatkozatot (1849. ápr. 14.).

A szabadságharc bukása után követte a kormányt Szegedre, majd Aradra. Nem menekült külföldre, itthon, Talpason (Arad m.) rejtőzködött, de elfogták és a pesti Újépületbe hurcolták. A vizsgálat folyamán bátran beismerte a Függetlenségi Nyilatkozat fogalmazását, amiért 1849. okt. 24-én kivégezték. Szobra a debreceni Kossuth-szobor egyik mellékalkaja. A szobor Margó Ede és Pongrácz Szigfrid alkotása, 1914. március 8-án avatták fel. A Szacsvay Imréről elnevezett utca a Homokkertben van.

Dr. Nyakas László

Magazin - Magazin - Magazin - Magazin - Magazin

A lakások tiszta és egészséges levegőjéért I.

A FÖLDGÁZFÜTÉS ÉS AZ EGÉSZSÉG. Egészségünk megőrzésének fő feltételei közé tartozik az egészségügyi követelményeknek megfelelő lakás. Elettünk nagy részét lakásunkban töltjük el. A rend és a tisztaság érdekében ne tőrjünk meg oda nem való élőlényeket és tárgyakat. Életmódunk se vezessen a lakás szennyezéséhez. Lakásunknak nemcsak a falait, berendezéseit, padozatát szennyezhetjük, hanem a levegőjét is. A kinti (atmoszferikus) levegő szennyezettsége — füst, por, kén-dioxid, nitrogén-oxidok, ólom, daganatkeltők stb. — károsítja egészségünket. Ezért is kell mindenképpen törekednünk arra, hogy legalább otthonunk levegője minél tisztább legyen.

Ezek után vizsgáljuk meg, hogy a gázfűtés szennyezi-e a lakások levegőjét! Az elmúlt évek kutatásai azt bizonyítják, hogy a különböző gázfűtő-berendezésekkel felszerelt lakások levegőjének szennyezettsége nem egyforma.

A lakásokban mért legnagyobb szennyeződést ott találták, ahol egy több szintű lakóépület lakószobái és egyéb helyiségei konvektorral voltak fűtve. Ezeket a konvektorokat ugyanis az ablak alá szerelik és az égéstermék nem kéménybe vezetik, hanem az ablak alatt juttatják ki közvetlenül a szabadba. Télen a helyiségek légszűrőjének kb. 30 százaléka az ablakok részein történik. Könnyű elképzelni, hogy egy négyzetméteres lakóépület esetében, ahol minden ablak alatt áramlik a szabadba az égéstermék, milyen erősen szennyezett levegő van az ablak előtti külső fal mellett. Ebből az igen szennyezett levegőből a természetes szellőzés folytán bőségesen jut be különböző égéstermék is a lakóhelyiségek levegőjébe. Szellőztetni sem lehet, hiszen ha valaki saját szobáját szellőztetni kívánja és emiatt elzárja konvektorát, akkor is égéstermékkel igen erősen szennyezett levegő jön be kívülről, hiszen a többi konvektor ontja az égéstermékét. Közvetlenül a külső fal mellett kb. 1 méter vastag, égéstermékkel teljesen szennyezett levegő emelkedik felfelé, mint egy kéményben. Ezáltal az ablakok előtt tulajdonképpen egy „szabad kémény” van, s erre nyílnak az ablakok.

Vegyük sorra, mik ezek a szennyező anyagok, amelyek ebben a szennyezett rétegben vannak — mivel ettől a szennyezett levegőrétegtől szennyeződik a lakószobák levegője is. Mivel a földgáz szénhidrogénekből áll, így elégetésénél zömmel vízgőz, szén-dioxid keletkezik. Ezek mellett azonban kis mennyiségben keletkezik szén-monoxid, nitrogén-oxidok, aldehidek stb. is. Az egészségre főleg a szén-monoxid és a nitrogén-oxidok vannak hatással.

SZÉN-MONOXID. A szén-monoxid színtelen, szagtalan gáz, amely a szerves anyagok tökéletes égésekor keletkezik. Főbb forrásai a háztartások kéményei (szén-, olaj-, fűzfűtés), kohók, hőerőművek, autók stb. Ebből láthatjuk, hogy gázfűtésnél is keletkezik. A fentebb említett fal melletti külső szennyezett levegőben, az ún. „szabad

kéményben” a vizsgálatok szerint a szén-monoxid mennyisége 60 mg/köbméter körül van. Ebből szennyeződik a lakószobák levegője is. A vizsgálatok szerint egy ötszintes, három lépcsőházas lakóépület esetén, amely teljes egészében külső falra szerelhető konvektorokkal van fűtve, a lakószobák levegője 20—40 mg/köbméter szén-monoxidot is tartalmazhat. A vizsgálatok azt is bizonyították, hogy olyan falusi lakásban, ahol kemencével fűtenek, mezőgazdasági hulladékkal (pl. szalmával), szén-monoxid a szoba levegőjében nincs, de ott a füstgázokat a kéménybe vezetik a tető felé.

A higiénés határérték szén-monoxidból 1 mg-ot enged meg köbméterenként a levegőben. Most nézzük meg, milyen hatással van a lakószobákban élőkre ez a 20—40 mg/köbméter szén-monoxid-szennyeződés. Ezeket a hatásokat többnyire állatkísérletekben vizsgálták.

A stresszhatáson kívül, szív- és érrendszerre elsősorban hatása van. Centrális támadásponttal is okozhat vasomotor zavart. Vérnyomás-, szénhidrát-anyagcsere-változásokat hoz létre. Az agyalapi anyagcsereközpontok, érzékszervek, máj stb. elváltozásait számos szerző írta le. Változást idéz elő a szinlátásban. EKG-változásokat is leírtak, amely a szívműködés végbemelő jelentős változásokat igazolja. Ezeket kívül megfigyeltek vegetatív tónusváltozásokat, figyelőképeség-csökkenést és fermentreakciók változását már 3—4 mg/köbméter szén-monoxid-tartalomnál. Ezeket kívül egyes fontos enzimek aktivitását is csökkentik.

A lakószobákba bejutó szén-monoxid tehát nem közömbös az emberi szervezetre. NITROGÉN-OKIDOK. A nitrogén-oxidok közül elsősorban a nitrogén-monoxid és a nitrogén-dioxid mérgező hatása döntő. Vizsgálatok során kiderült az is, hogy a nitrogén-gázok más levegőt szennyező anyagokkal együtt másodlagos szennyezőket hoznak létre, amelyek heveny, de főleg idült hatásokban messze felülmúlják a két nitrogén-oxid mérgező hatását.

Összefoglalva: a lakószobákba az ablak résein át bejutó égéstermék rendkívül egészségtelenek az ott tartózkodókra.

Ezeket a veszélyeket felismerve arra kell törekednünk, hogy gázfűtésnél előnyben kell részesíteni az olyan gázkazánokat, amelyek kéménybe vannak kötve. Ezáltal az égéstermék az épület fölé vannak kivezetve. Ezek a kazánok meleg viz szolgáltatásával ún. etázfűtést tesznek lehetővé. Jelen ismereteink szerint ez a legegészségszerűbb gázfűtési mód. Abban az esetben, ha mégis a konvektor mellett kell dönteni, azt csak földszintes lakásoknál alkalmazzuk, és úgy, hogy ne az ablak alatt távozzanak az égéstermék. Különösen vonatkozik ez az újabbban megjelent parapet gázkazánokra.

A megoldás egyszerű és régi: az égésterméknek mindig kéménybe kell vezetni és a kémény azt az épület fölé juttatja. Ezáltal tudjuk megvédeni lakásunk levegőjét a gázfűtés által okozott szennyeződéstől.

HEIL BUSSE:

Mennyit érnek az elveim?

Engedjék meg, hogy bemutatkozzam: Schulze mérnök vagyok, a helyi gyárban dolgozom. Keresetem 800 márka s ehhez jön még a negyedéves prémium. A szabadságomat mindig augusztusban veszem ki.

A nyári termelési tanácskozáson élesen megbíráltam az igazgató elvtársat a gyárban tapasztalható hiányosságok miatt. Erre az ez évi szabadságomat csak decemberre adták ki.

Nem kellene annyit jártatni a szándat — mondta a szakszervezeti bizalmi, amikor átadta a tengerhez szülő beutalót.

Semmi baj — válaszoltam —, még jobb is, hogy télen utazhatok üdülni. Egyrészt olcsóbb, másrészt nincs akkora tömeg. A lényeg: nekem az elv fontosabb, mint az üdülés!

Egy idő múlva sajnos megint összetűzésbe kerültem az igazgatómmal. Szeméremet vettem ugyanis, hogy milyen rosszul szervezik meg nálunk az anyagellátást. Erre egy másik osztályra helyeztek. A fizetésemet 600 márkára csökkentették, s a prémiumokat természetesen megvonták.

Miért kell neked mindennel foglalkozni? — kérdezték sokan.

Nem baj — válaszoltam —, legalább kevesebb nyugdíjjáradékot kell fizetnem. A prémiumnál pedig többet érnek az elveim!

A gyárban minden vizsgálásra felfigyeltem, ami persze azzal járt, hogy újból többször megbíráltam „szerepelt” igazgatóm vezetését stílusát. A vállalati ranglétrán egyre lejjebb kerültem, fizetésemet most már a minimumra csökkentették.

Az utolsó bírálatom után éjszakai portás lettem.

Most megnézheted magad — korholta ismerőseim. — Ha ezt akartad, hát megkaptad.

Nem baj — válaszoltam nekik —, most legalább északra kipihenhetem magam, nappal lesz elég időm; mozi-ziba járhatok, s azt csinálom, ami nekem tetszik. Nekem mindennél fontosabbak az elveim!

De még ebben a beosztásban sem tudtam nyugodtan maradni. Már odáig jutottam, hogy a helyi lapnak is megírtam észrevételeimet. Beszámolómban az igazgató elvtárs természetesen köz-

ponti helyet kapott. Ezek után más beosztásba már nem helyeztek, s elbocsátani sem tudták, mert nem járult hozzá a szakszervezet.

Egy szép napon hívatott az igazgató.

Tulajdonképpen miért bírálsz engem mindig? — kérdezte. — Mit akarsz tőlem? Mi hasznod van ezekből az állandó összetűzésekből?

Itt az elveimről van szó — mondtam —, azokból sajnos senki és semmi kedvéért nem engedek. Nem hagyhatom csak úgy, szó nélkül, mindazokat a hiányosságokat, amiket észreveszek a gyárban.

És mégis mennyit érnek meg neked az elveid? — kérdezte kicsit hunyorogva az igazgató.

Hát, 1000 márkát biztosan — válaszoltam szemrebbenés nélkül.

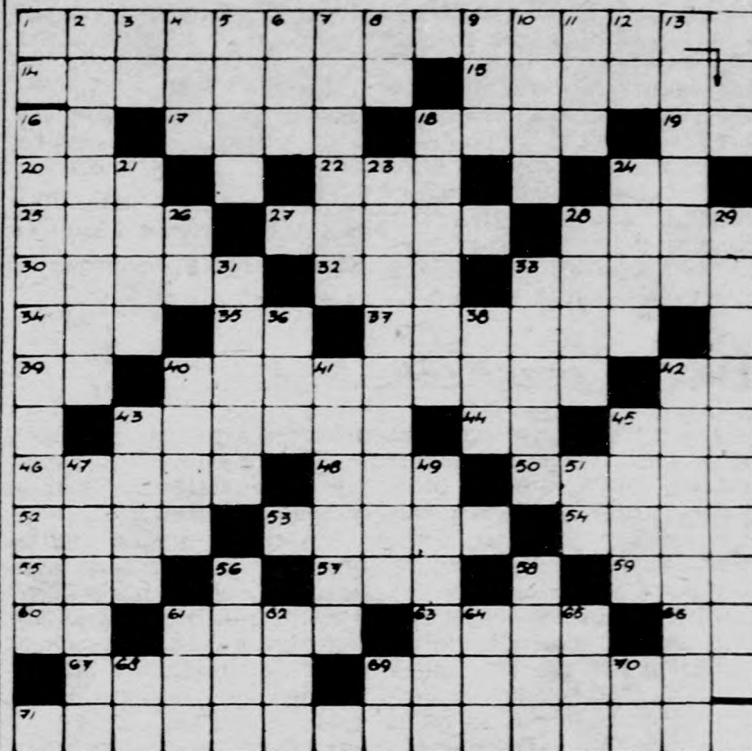
Azóta kineveztek igazgatóhelyettesé. A fizetésem 1200 márka, természetesen a prémiumok nélkül.

A fontos az, hogy az ember a végsőig ragaszkodjon az elveihöz.

Fordította: Szabó Béla

KERESZTREJTVÉNY

Nagy magyar utazók

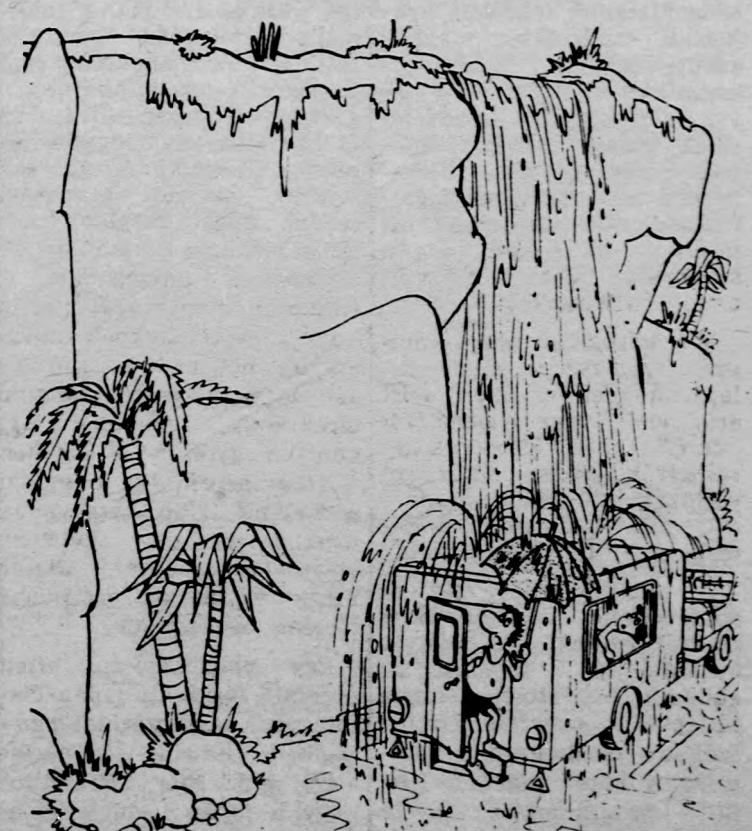
VÍZSZINTES: 1. Világhírű nyelvész és utazó (1784—1842) Tibet első kutatóinak egyike, az első tibeti szótár szerkesztője. 14. Útközetre felkészült harcosok vonala. 15. Felindulás. 16. Xerózis kezdete és vége! 17. ... és holdvilág. Szerb Antal regénye. 18. ...-retour. 19. Idegen címzésrövidítés. 20. Két névelő. 22. Üdülőhely Lovran és Opatija között. 24. Az argon vegyjele. 25. Részére. 27. Szigligeti Ede vígjátéka. 28. Hibáztat. 30. Kendert tör. 32. Mátka. 33. Kényszerűen meg-megálló. 34. Svájci kanton. 35. Tojás, németül. 37. USA-állam. 39. Ételízesítő. 40. Természetbúvár (1856—1931). Új-Guinea állat- és növényvilágának eldőlő tudományos feldolgozója és ismertetője. 42. Mesefilm. 43. Kossuth-díjas karmester (András). 44. Telereklording rövidítése. 45. Nagy költőnk. 46. Modern könyvelés. 48. Iraki hírügynökség. 50. A tévé rendezőriporter konferenciája. 52. Egyfajta ing. 53. Tartós. 54. Dal. 55. Óvoda, ahogy az odajárók hívják. 57. Mint a 22. számú sor. 59. Egészséges ital. 60. Tiltás. 61. Mesterséges gumi. 63. Egyenlő érték. 66. Mint a 39. számú sor. 67. Rendszerint veszélyt jelez. 69. Sárga potrohú szárnyas rovar. 71. Kalandos világgáró (1741—1786). Madagaszkár kormányzója és első gyarmatosítója.

FÜGGŐLEGES: 1. Kilociklus rövidítése. 2. Jegyzékbe foglaló. 3. Helyrag. 4. UUUUU! 5. Tárgytartó szerző. 6. Bizony, a régi magyarok nyelvén. 7. Liszt Ferenc lánya. 8. A stroncium vegyjele. 9. Minőség-ellenőrzés. 10. Növényevő hal. 11. Gléda. 12. Pácban van! 13. A krónika szerint Hunor és Magor apja. 16. Tengerészeti mérnök, közel 90 adig ismeretlen sziget felfedezője és az USA nyugati részének első térképezője (1825—1894). A budapesti Állatkert igazgatója is volt. 18. Szoprán szerep Rubinstein a démon című operájában. 21. Mikszáth Kálmán regényalakja (Miklós). 23. Spanyol óceáni szigetecsoport. 24. Apaállat, névelővel. 26. A Jupiter egyik holdja. 28. Eszes. 29. Geológus, földrajztudós (1849—1920). 1878—1880-ban Hátsó-India eddigi ismeretlen hegyláncait fedezte fel. 31. Veszteségként elkönyvelő. 33. Klasszikus görög piactér. 36. A vajgyártás mellékterméke. 38. Esni enged. 40. Hideg, száraz adriai szél. 41. Női fűszer az hatyúk tava című táncjátékban. 42. A kijelölt helyre rakja. 43. Repülni nem tudó madár Új-Zélandban. 45. ... atyafiak, Mikszáth-regény. 47. Az ókorban Tiberis volt a neve. 49. Fundamentumok. 51. Az ismeretlen névjele. 56. Cselgáncs. 58. Tempó. 61. Ismert vívómester, szövetségi kapitány (Béla). 62. Hónap nevének rövidítése. 64. Mint a vízsz. 45. számú sor. 65. A toll művésze. 68. Izomkötő. 69. Láci egynemű betűi. 70. Vizmozgás.

E. B.

Beküldendő: az öt utazó neve. Határidő: január 13.

Karikatúra - külföldről

Egész éjjel zuhog

HAL

Károly Amikor — Szó dolgozni mokozni

— Mi a feleségem! — És — Ho

— Pinc gombás kem! — Há rostélyos

Két ó — Szé — Mi — Ho fiamat.

— Na az éveid kisebb lenc hó sikkak.

— Mé — Mé — Mé — Ad — Ad — Ad — Ad

Egy l zik. Ber — Br — Én — Cs

Érd

Uj

Uj

Uj

Uj

Uj

Uj

Uj

Uj

Némleg m kön látható incidens né

HALLOTTUK VALAHOL

Károlyka becsönget egy lakásba a harmadikon. Amikor kinyílik az ajtó, ezt mondja:
— Szomszéd bácsi, anyuka azt üzeni, hogy a papa dolgozni ment, én pedig lemegyek a játszótérre hómokozni...

— Miért vagy rosszkedvű?
— Nem szeretnék hazamenni. Már unom hallgatni a feleségemet. Egy fél éve mindig ugyanazt ismételteti!
— És mit mond?
— Hogy vigyem ki a szemébe a karácsonyfát!

— Pincér, én a maguk specialitását rendeltem, a gombás rostélyost, maga pedig fasírtot hozott nekem!
— Hát éppen ez a mi specialitásunk, hogy gombás rostélyos helyett fasírtot adunk...

Két öregember beszélget egy szociális otthonban.
— Szeretnék még 20 évig élni!
— Miért?
— Hogy lássam, amikor az unokám idehozza a fiamat.

— Nagyon jól nézel ki, akármennyit letagadhat az éveidből, csak arra vigyázz, hogy soha ne legyen kisebb korkülönbség köztéd és a lányod között kilenc hónapnál! — mondja az egyik barátnő a másikkal.

— Már befejezted az új szindarabodat?
— Még nem, hiányzik az utolsó, negyedik felvonás. Nem tudom eldönteni, hogy öljem meg a hőst.
— Add oda neki elolvasni az első három felvonást.

Egy londoni klubban két nagyon szép nő találkozik. Bemutatkoznak egymásnak:
— Brown úr felesége vagyok.
— Én pedig a titkárnője vagyok.
— Csak volt, kedvesem...

Adamecz Kálmán: Vízállásjelentés

A nagyujjammal árad, másfél apad, hajzóút-szűkület, hajóvonták találkozása tilos — állapítom meg szakszerűen, miközben lábamon egy pár vadonatúj, gyengén vízálló cipőben tapodom a Rákóczi utat, s azon tűnődöm: a Nagy Fejedelem bizonyára pelengérré állította volna az olyan mesterembert, aki nem állja ország-világ előtt hirdetni, mily kontár munka került ki a keze alól.

Visszamegyek az üzletbe, és kérdőre vonom az Eladót. A bájos hölgy kecses modulattal rámutat a kis cím-kére, mely félreérthetetlenül figyelmeztet: Óvakodj a víztől, mint a tűztől! Szaladok a Kereskedőhöz, és kérdem tőle, mi okból küldött az üzletbe olyan cipőt, melyet még az afrikai négernek sem húznának a lábukra, mivelhogy ők többnyire úgyis mezítláb járnak? A Kereskedő széttárja a kezét, és mutatja az utat egyenesen a gyárkapuig. Kérdezem az Igazgatót, miért adott a Kereskedőnek olyan lábbelit, melyet még az örömlányok sem viselnének, lévén, hogy úgyis le kellene vetniük? Az Igazgató humoros fiúnak nevez, és elküld a börgyárba.

Kérdezem a börgyárban a Vezért, miért adta a cipőgyárnak azt a bőrt, mely nemrég még az arcát borította? A Vezér a hasát fogja a nevetéstől, és szól a sofőrjének, vigyen el a térszbe. Kérdezem az Elnököt a térszben, miért adott olyan silány anyagot a börgyárnak, hogy az abból készült lábbe-

liben a gázlómélység 3 cm. Az Elnök karon ragad, és belök az istállóba. Kérdezem a Teheneket az istállóban, miért adtak olyan vacak bőrt az Elnöknek, hogy... — de a Tehenekkel ugye nem lehet olyan értelmesen elbeszélgetni, mint az emberekkel, és válasz helyett oldalba rúgtak.

Kérdezem az Olvasót: mit lehet tenni ilyen helyzetben? Végül, úgy érzem, a lehető legjobb megoldást választottam, és elmentem az Ürstenhez, tegyen igazságot. A Mindenható türelmesen végighallgatott, de amikor megtudta, mely országból érkeztem, cikcakkos bárányfelhők futottak végig az arcán.

— Már régóta nem tartozik a hatáskörömbé — válaszolta bánatosan.

— Szólhatna tán Lucifernek, Atyám! — kérleltem szelíden.

A Mindenható megcsóválta a fejét.

— Fiam — felelte —, lehetlent kívánsz. Vagy tán azt akarod, hogy az elkárhozottak ne kapják meg méltó büntetésüket?

— Nem értem Önt, Atyám! — válaszoltam, és tényleg nem értettem.

A Mindenható tekintete villámokat szórt.

— Ó, a tudatlan! — fakadt ki. — A bűnös lelkeknek újabban egy pár magyar cipővel a lábukon kell állodálniuk a Pokolbéli folyóban!

Aforizmák

Tudnunk kell, hol állunk, de azt is, hogy hova igyekeznek mások.

(Goethe)

Azért hisszük el olyan könnyen a rosszat, anélkül, hogy alaposabban megvizsgálánánk, mert kevélyek és lusták vagyunk — meg akarjuk találni a bűnösöket, de nem vesszük a fáradságot, hogy közelebről megnézzük őket.

(La Rochefoucauld)

Ha félre kell verni a harangot, tedd meg — akkor is, ha nem te vagy a harangozó.

(Stanislaw Jerzy Lec)

Jobb ma egy galamb, mint holnap egy páva.

(Indiai mondás)

A költészet természetesen valamivel több, mint a józan ész, de azért meg kell egyeznie a józan ésszel. Ugyanúgy, mint ahogyan a palota is valamivel több, mint egy ház, de azért legálább háznak kell lennie.

(Samuel Taylor Coleridge)

Az az igazán nagy ember, aki az élet lényegét legyőzte, azt az örökkévalóság óhajtsává változtatja.

(Ludwik Hirszfeld)

Most, amikor a nyelve már elfáradt a közhelyektől, hátralévő életében inkább a szemét használja.

(Alberto Moravia)

Nem találjuk meg a jövőben azt, ami jobb nálunk. A jövő üres, csak a képzeletünk tölti ki. Az a tökéletesség, amelyet elképzelünk magunknak, pontosan olyan tökéletlen, mint mi magunk. Egy hajszállal sem nő túl rajtunk.

(Simone Weil)

Bélyeggyűjtőknek

A gyűjtők vidám emberek, tréfálkoznak és értik is a viccet. Új filatelistáknak bizonyára élvezet olvasni az alábbi eseteket és szilveszter táján talán azok is mosolyra fakadnak, akik esetleg ismerik a történeteket.

ESZIK A BÉLYEGET

A címben foglaltakat bizonyítja Henry Leclerc nyugalmazott tengerész, akinek nemrégiben kézbesítettek egy levelet, amelyet 18 évvel korábban maga adott fel Reunion szigetén. A borítékon cédula igazolta, hogy a késedelmet hajószerencsétlenség okozta. Az öreg hajós megtudta, hogy a levelet szállító hajó egy viharban elsüllyedt. A posta azonban vízhatlan csomagolásban fektet a tenger fenekén, amit egy bálna lenyelt. A kivadászt bálna gyomrából viszonylag sértetlenül kerültek elő a küldemények.

Ijesztő a következő eset, amelyet csak szerencsés kimenetel miatt sorolunk ma fel. Kellemes hobbink miatt ne hanyagoljuk el családi kötelezettségeinket. Telexgép az USA-ból hozta a hírt, hogy a 10 éves Robert Key gyomrában a röntgen ismeretlen eredetű daganatot mutatott ki. Operációhoz kényszeríttek az orvosok, amikor a korábbi erélyes beavatkozások (hashajtók stb.) hatására a fiú hirtelen megkönnyebbült, s a gyomorból eltűnt a daganat. Robert bevallotta a sebésznek, hogy sokszor hívta apját sétálni, de az csak bélyegeivel foglalkozott. Ezért bosszúból zacskóstól lenyelte apja kedvenceit.

HIBA VAGY ERÉNY?

Termett-e már a világon olyan férj, akit felesége ne szeretne csiszolni, még tökéletesebbé formálni? A bélyeggyűjtő férj kedvelt asszonyi körökben, hibák azonban vannak még. Egy szenvedő asszonytárs éppen szilveszterre sorolta fel sérelmeit.

Az ajándékul vásárolt katalógus óriási sikert aratott, kapott csókot is érte — három óra múlva, amikor a férj végre befejezte a könyv átböngészését. Jött cseretárostól expresszlevél, meg telefon éjnek idején, egy másik személyesen jött késő este. Tétováztam, hogy beengedjem-e, mert olyan csinos leány volt. Azonban tényleg csak bélyeget cseréltek. Külön szám a férjem íróasztala, mert az mindig tele van bélyegcsomókkal, amelyeket megérinteni se szabad. Tabu a szekrény is, amely a filatelisták kincseit őrizi. Ez külön bosszant, mert szívesen kíváncsiskodnék a részemre vásárolt és itt rejtgetett ajándékokban.

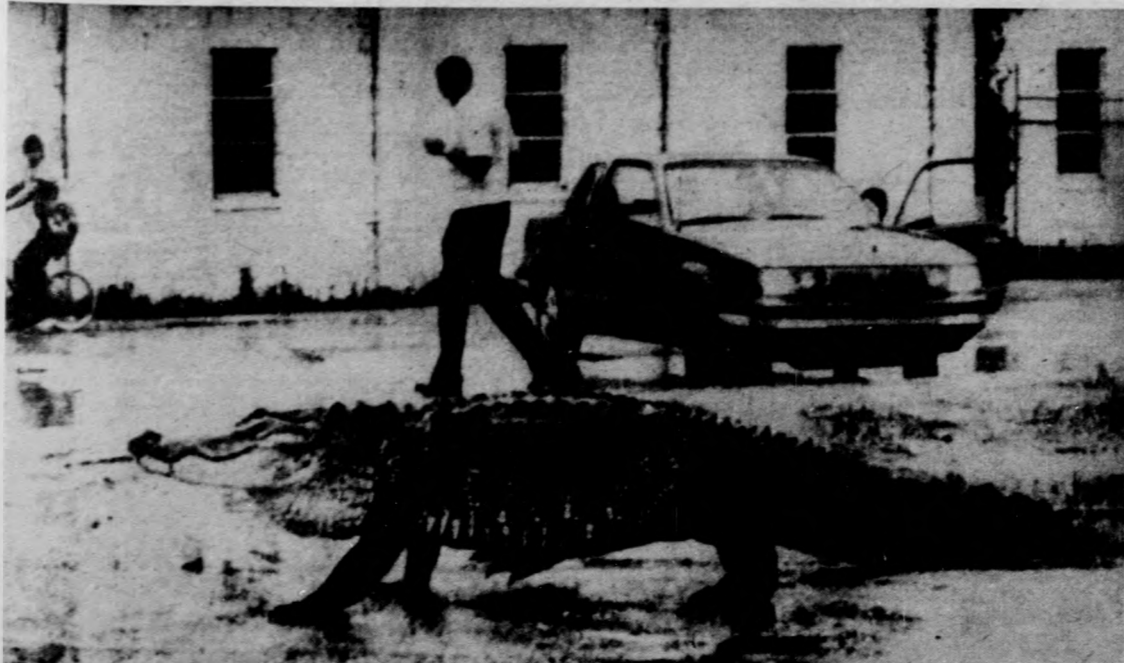
LEGELSŐNAPI

Gúny és értetlenség fogadta a bélyeget 1840-ben, ugyanezt érdemelték ki gyűjtői a következő évtizedekben. Ennek ellenére a bélyeg és a filatélia virágzik, mindig újabb ágakat hajt. Néhány évtizede a posták külön bélyegzővel tüntetik ki a forgalombahelyezés napján levélre ragasztott újdonságokat. Gyűjtik az elsőnap borítékokat, még jobban keresik azokat a példányokat, amelyeket korábban a tényleges igényeknek megfelelően — nem gyűjtői kezdeményezésre — a megjelenés napján bélyegeztek le. Természetesen kiváltságos helyet foglal el közöttük a legelsőnap boríték, amelyet 1840. május 6-án bélyegeztek le. Akinek nagypapája ilyent elített, félmillió forintnál is többet kaphat érte, ha külföldön elárvereztetni.

Érdekességek a nagyvilágból

Általában úgy tudjuk, hogy Angliában a kőd az uralgó természetes elem. A felvételek alapján azonban bátran állíthatjuk: gondot okoz a szél is. Itt például Lady Dianának, a trónörökös feleségének, illetve Margaret Thatcher kormányfőnek gyűlt meg vele a bajuk

Némileg megzavarta az utcai forgalmat a floridai (USA) Tavares városban a képtün-kön látható jól megtermett alligátor. A csak nem két és fél méter hosszú a séta után incidens nélkül visszatért a közeli tengerpartú intézetbe

Nemcsak az Egyesült Államokban, hanem Franciaországban, Párizsban is megnyílt egy különleges bár, amelyben kizárólag ásványvizet árúsítanak. Bár alkohol nincs, a választék lenyűgöző: száznál is többfajta gyógyvizet próbálhatnak ki a betérők

Miért parkolunk vízszintesen, amikor lehet függőlegesen is? Ez a kérdés a svájci Neuenburg városkából érkezett fotó kapcsán merülhet fel az olvasóban az abszolút helytakarékos parkolás láttán

Eladó Lakanya u. 35. III. 1. 71 négyzetméteres, 3 szobás lakás.
Postakerti 3 szobás, tetőtéri lakás hitelnyitási előtt átadó. Telefon: 25-576.
54 négyzetméteres, erkélyes szövetkezetes lakás eladó. Cím: Debrecen, Nyár u. 5. III. 3. Érdeklődni: minden nap 17 óra után.
Másfél szobás, 44 négyzetméteres szövetkezetes lakás (gázfűtés, parkettás) 87. júliusi beköltözéssel eladó. Debrecen, Hámán K. u. 13. I. sz. 1.
Napossze, F1-es, házhoz szállítva kapható. Harangi, Tépe, Rákóczi út 28.

IZS kisteherautó egyben vagy bontva eladó. Micsurin u. 34. IV. 12. Érdeklődni: 10-15 óráig.
Kifogástalan állapotban levő kecskeméti kelményi bútorok eladók. Érdeklődni a 21-206-os telefonon.
Egy szoba + összkomfortos üdülési log a gyulai üdülőszövetkezetben sürgősen eladó. „Százeczer” jellegre a kiadóba.
Bontott ajtók, ablakok, cserép és tegla eladó. Érdeklődni: Debrecen, Vörös Hadsereg útja 30. fszt. 1.
Eladó 4 db nagy bála széna és jerke kecskék. Telefon: 27-198.

December huszonkettedikén elvessztem egyik piros köves fülbevalómat. Megtalálóját jutalom ellenében hozza vissza. Kardos u. 7/A I. 4-bé.
Lakásért eltartott keressünk. Veresgyházi Tamás u. 13.
Fűtőt garázsban január 1-jétől a Holló László utcán kiadó. Érdeklődni: Domokos L. u. 7. V. 24.
1 db 1000 db-os, **1 db 1300 db-os** keltetőgépek eladó. Debrecen, Éva u. 35.
Eladó Lada 1600-as székely kocsiszéria fu-tóimvelő. Fia 125 Special-motor ötszemes váltóval. Debrecen, Lakanya u. 5.

APRÓHIRDETÉSEK

LAKÁS
Hitelmentes, 35 négyzetméteres, 1. emeleti szövetkezetes lakás azonnali beköltözéssel eladó. „Ruhagyár mellett” jellegre a kiadóba.
Nagyerdői övezetben eladó 3 szobás + étkezős, 71 négyzetméteres, gázfűtéses, parkettás lakás garázzsal vagy anélkül. Ószi kiköltözéssel. Debrecen, Thomas Mann u. 43. IV. 10.

INGATLAN
Paci zártkertben 3 ezer kvadrát terület megosztva eladó. Irányár: kvadrátonként 200 forint. Érdeklődni: Vecsey u. 26.
Vámospercsi út-Har-mashegy utca sarkán, az 1-es buszmegállónál, 1987-ben beültetésre kerülő telék eladó.
150-200 négyzetm. építési felület vásárol-nak Pallagon. „Gyorsan” jellegre a kiadó-ba.
Bellegrő 559. sz. alatt 800 négyzetm. föld tanývával eladó. Érdeklődni: Dobozai u. 13. Tóth Jánosnál.
Eladó 2 szobás, ker-tesi családi ház olcsón, Erdőhorvátban. Kassai u. 54.

ALBÉRLET
Nagyteremtű, meleg padló nyári konyha kiadó. Irén u. 2. Csapó-kert.
Főbérlet nélkül 1 szoba, összkomfortos, bú-torozott szép lakást keressünk 1 évre. „Rend-szerető házaspár” jel-igére a kiadóba.

ÁLLÁS
Szakképzett, önállóan dolgozó szakácsot ma-gas kereseti lehetőséggel keresek. „Kisven-dégő” jellegre a ki-adóba.
JÁRMŰ
Lada 1200-as, korall piros, PF frsz. eladó. István út 95. III. 31. Telefon: 28-429.
TI 105-ös Skoda megkímélt állapotban eladó. Érdeklődni Létai út 35. 14. óra után.
IFA pótkocsi, 5 ts, fix platós, Lp. típusú és KCR órákódóhoz Rong markoló eladó. Juhász Miklós, Debrecen, Thomas Mann u. 43. IV. 10.
UE 28-as traktor pótkocsival, ekével eladó. Mikepércs, Szabadság útja 14.
TF-es kis Poljski 30 ezer km-rel eladó. 19-470-es telefonon, este.
Volkswagen bogárhátú venni, esetleg hibásat vagy műszaki vizsga nélkül is. „Volkswa-gen 192 442” jellegre a Hirdetőbe vagy a 19-470-es telefonon, este.

BÚTOR
Aminoné szép bú-tor vétele és eladása. Arany János u. 13. Telefon: 20-019.
Bútorfelvásárlás 16-259 telefonszámon. Hívásra azonnal megyek.
Szekrényesorok, ülögá-rniznak vétele, eladása. Külső vásártér 12. Te-telefon: 24-800.

EGYÉB
Komfort BS gázüz-hely eladó. Malvin u. 7. sz.

Szabadkapacitásom van laboratóriumi üveg-eszközök gyártására, javítására. Ortutal üveg-műves, Füst S. u. 67.
Győztes szülőktől toltos és fekete német dog kutyák eladók. Érdeklődni: Hajdúszörmény, Középkert u. 6.
Kétéves Infra Color színes televízió eladó 25 000 Ft-ért. Érdeklő-ni István út 95. VI. em. Kovácsné, 17 óra után.
Kisgyerekeknek viz-csapra szerelhető orr-szívó, kismamákra: mellszívó kapható. Füst u. 67. alatt az üveg-művesnél.
Pointer (angol vizsla) kiskutyák kiváló szülőktől eladók. Debrecen, Rózsahegy u. 11. Te-telefon: 27-796.
Sike gyermekem 4 hónapos arany cocker spanielje december 28-án elvessztem. Becsü-tes megtalálóját juta-lomban részesítem. Deb-recen, Liget tér 26.
Fekete-fehér-barna skót juhász kan kutyánk el-vesszett. Kérem a meg-találóját, a 25-742-es telefonon este értesít-sen.
Figyelem! Szilveszter éjszakaijt egy német juhász kutya a fiamat megharapta a Hajdú Já-nos utcán. Kérem a kutya gazdáját, sürgősen jelentkezzen az oltási bizonyítvánnyal. Bagdi Ferenc, Debrecen, Po-roszlay út 79. II. 12.

December 30-án dé-lután elvessztem női karórámat a Kossuth utca és a Vörös Had-sereg útja szakaszon. Becsületes megtalálóját kérem, a 13-290-es tele-fonon értesítsen juta-lom ellenében.

December huszonkettedikén elvessztem egyik piros köves fülbevalómat. Megtalálóját jutalom ellenében hozza vissza. Kardos u. 7/A I. 4-bé.

db
DEBRECENI BÚTORGYÁR
 Modern lakószobák, kárpitos garnitúrák, rusztikus bútorok és kiegészítő kisbútorok, irodabútorok
MINTABOLTUNKBAN
 Debrecen, Bartók Béla út 15. szám.
 Gyárunk termékein kívül az **AGRIA, BÁCSKA, IPOLY, SZATMÁR ÉS MÁS BÚTORGYÁRAK** egyes termékei is megtalálhatók.
Szövetváltászi lehetőségek.
Fizetés OTP-hitellevéllel is!
NYITVA TARTÁS:
Hétfő, kedd, szerda, pénteki napokon 9-17 óráig, csütörtökön 9-18 óráig, szombaton 8-13 óráig

BORSODI IPARCIKK
BIK
 KERESKEDELMI VÁLLALAT
A miskolci Taurus márkaból várja kedves vásárlóit a Zsolcai kapu 7. szám alatt.
 Telefon: 18-697.
Személy- és tehermértű gumibroncsok nagy választékban:
személy: Trabant, Zastava, Zsiguli, Wartburg, Polski Fiat 126, Polski Fiat 125, Skoda, Barkas
diagonál- és radiálkivitelben, téli mintázzal is.
Tehermértű:
 650-16, 750-20, 825-20, 960-20, 1100-20, 16-20, 840-15,
 valamint személygépkocsi-üléshuzatok és ékszíjak

HALÁLOZÁS
 Fájó szívvel tudatjuk, hogy **NAGY JOZSEFNE** Tóth Zsófia 77 éves korában, tragikus hirtelenséggel elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1987. január 5-én, hétfőn du. fél 2 órakor lesz a Köztemető 2. sz. ravatalozó terméből a református egyház szertartása szerint. Lakás: Debrecen, Zrínyi u. 12. Sírak Imréné, Iánya és a gyászoló család.
 Fájó szívvel tudatjuk, hogy **MEDGYASZAI SANDOR**, a Fémfeldolgozó Ktsz nyugdíjasa, 74 éves korában, hosszú betegség után elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1987. január 5-én, hétfőn 12 órakor lesz a Köztemető 2. sz. ravatalozó terméből a református szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Agárdi u. 20/A. Banatos felesége.
 Megrendülten tudatjuk, hogy **FELEGYHAZI LASZLO** Munkácsy-díjas festőművész 1986. dec. 25-én elhunyt. Végakarata szerint csendben eltemették. A gyászoló család. Minden külön értesítés helyett.
 Fájó szívvel tudatjuk, hogy **SZILAGYI BELA** derekesi lakos, életének 74. évében, 1986. dec. hó 28-án elhunyt. Temetése 1987. január 6-án de. 10 órakor lesz a debreceni Köztemető 2. sz. ravatalozójából egyházi szertartás szerint. A gyászoló család.
 Fájó szívvel tudatjuk, hogy szeretett férjem, édesapám, **DOZSA ERNŐ** 80 éves korában váratlanul elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1987. január 6-án, kedden 14.00 órakor lesz a Köztemető 2. sz. ravatalozó terméből polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Szabadság útja 72. A gyászoló család.
 Mély fájdalommal tudatjuk, hogy gyermekem, szeretett feleségem, édesanyukám, nagymamám, **NAGY ANTALNE** Sándor Gizella nyugalmazott MÁV-főfelügyelő, 33 éves korában, hosszan tartó betegség után váratlanul elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1987. január 5-én, hétfőn 10.00 órakor lesz a Köztemető 2. sz. ravatalozó terméből polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Kodály Zoltán u. 7. A gyászoló család.
 Szívünk legmélyebb fájdalommal tudatjuk, hogy drága jó férjem, édesapánk, rokonnunk, **PASTI KÁROLY**, az Alföld Emlékszer és Vegyiaru Kereskedelmi Vállalat nyugalmu zott igazgatóhelyettese 66 éves korában rövid, súlyos betegség után elhunyt. Drága halottunk temetése 1987. január 9-én, pénteken 12 órakor lesz a Köztemető 2. számú ravatalozó terméből polgári szertartás szerint. A gyászoló család. Lakás: Debrecen, Weszprémi u. 10.
 Fájó szívvel tudatjuk, hogy drága jó férjem, gyermekem, édesapánk, nagypapa, **POSTA ISTVAN** 58 éves korában elhunyt. Szeretett halottunkat 1987. január 6-án, kedden 12 órakor helyezték örök nyugalomba a balmajzárosi Köztemetőben, a református egyház szertartása szerint. Lakás: Balmajzáros, Kadarcas utca 67. A gyászoló család.
Köszönetnyilvánítás
 Köszönetet mondunk mindazoknak, akik felejtetetlen halottunk, **HARSANYI KÁROLY** temetésén megjelentek, ravatalára koszorút, virágot helyeztek és mélyégs bánatunkban részvétel ösztöztak. A gyászoló család.

HIRDESSZEN A DEBRECENI CÍMŰ HETILAPBAN
 A lakosság részére új hirdetési szolgáltatás:
 - HAZASTÁRSKERESŐ,
 - ANYAKÖNYVI HÍREK,
 - GYERMEKSZÜLETES.
 Az apróhirdetéseket közzé-
 - A hagyományoknak megfelelő minden olyan hirdetést közzé-
 amelyet a tisztelt ügyfeleink kérnek, és amelyek közölhetőek.
SOROS KÜZLEMÉNYEK feladására, illetve megjelentetésére is lehetőség van, ha ilyen igényel jelentkeznek.
 Közületek, vállalatok részére a fenti hirdetésfeladásoknál külön-
 - kereset hirdetést is megjelentetünk.
 A lakossági és közületi hirdetéseknél jellegével ellátott hirdetések feladása is lehetséges a teljes díszköltséggel. A hirdetések a feladás sorrendjében, rövid időn belül, illetve a kért és vállalt időpontban megjelennek.
 Kérjük, próbálja ki új szolgáltatásainkat, örömet szerezhet vele, vagy sikerrel párosul faradozása.
 Szeretettel várja kedves ügyfeleit a
HAJDÚ MEGYEI LAPKIADÓ VÁLLALAT.
 Hirdetések feladása:
DEBRECEN, TÓTHFALUSI TÉR 10.
 Reggel fél 8-tól délután 18 óráig.

A Medicor Debreceni Orvosműszer-gyára felvételtre-keres közép- vagy felsőfokú autóműszaki és gépjármű-ügyintézői szakvizsgával rendelkező szakembert szállítási művezetői munkakör betöltésére.
Jelentkezés: személyesen, részletes önéletrajzzal a gyár személyzeti osztályán.

Dolgozókat alkalmaznak
 A Mahr meghatározott időtartamra közgazdasági érdeklődő munkavállalót keres. Jelentkezés csak személyesen 8-12 óráig, Simonffy u. 2/B alatti irodánkban.
 Három műszakba érettségizett férfi munkarőt, segédművezetői gyakorol-nak, 18 éven felüli nőket betanított munkáknak felvez a Szalag- és Zslnörgyár, Debrecen, Bethlen u. 32.
 Tancosnőket keres éves szerződéssel a Maxim Varieté (Akácsfa u. 3.). Érettségizett, működési engedéllyel rendelkező lányoknak turnéelőle-
 Vlakéleknek lakásról gondoskodunk. Jelentkezés 18 és 21 óra között a titkárságon.
 A Vizkutató és Fűrő Vállalat, Deb-recen, Monostorpályi út 29. felvez változó munkahelyre fűrészmestereket, betanított munkásokat, telepi munkahelyre autómotorszerelőt, valamint vidéki kijárással körzeti autószerelőt felvez a munkaugyon.
 Felvezünk gépjármű-elektromos szerelőt és gyors- és gépirót. Jelent-kező: Belkereskedelmi Szállítási Vállalat, Debrecen, Diószegi út 32-34.
 Az Anyagbeszerző és Szolgáltató Szövetkezeti Közös Vállalat azonnali belépéssel felvez takarítónőt. Jelent-kező: a főkönyvelőnél, Debrecen, Diószegi út 36. sz.
 A Debreceni Ruhagyár felvételtre keres 8 általános iskolát végzett pá-lyakéző fiatalokat, betanuló varrónő munkakörbe. 10 hónapos betanu-lási idővel. A betanulási időre 3800 forint átlagkeresetét biztosítunk. Fel-vételtre keressünk továbbá varrónőket, víz- gápszerezőt, takarítónőket, rak-tárvezetőt, raktári csoportvezetőt, konyhai kiscsigit. Jelentkezés a vállalat munkagazdasági osztályán.
 A Debreceni Orvostudományi Egye-tem II. Belklinikáján január 1-jétől gépirótól alkalmi tartós helyettesít-tésre. Letűnj jól tudó géplők jelent-kezőket várjuk. Jelentkezés az inté-zetvezető főnöknél.
 A Hosszúpályi Peitői Mgtsz felvételtre keres traktorvezetőt és villás-emelőt szakvizsgával rendelkező 4 fő dolgozót, jó kereseti lehetőséggel és debreceni lakással rendelkezőket. Er-kölcsi bizonyítvány szükséges.

A HAJDÚSZOBOSZLÓI ÁLLAMI GAZDASÁG felvez hálózati villanyszerelőt
 4-5 éves szakmai gyakorlattal.
 Fizetés megegyezés szerint.
 Jelentkezés
 Hajdúszoboszlón az állami gazdaság központjában a központi javítóműhely vezetőjénél

A HAVAS KERESKEDELMI VÁLLALAT PÁLYÁZATOT HIRDET BELSŐELLENŐRZÉS-VEZETŐI munkakör betöltésére, egyetemi vagy főiskolai végzettséggel, gyakorlattal rendelkezők részére.
Bérezés: megegyezés szerint.
Pályázatokat: Vágóhid u. 7/B címre kérjük.

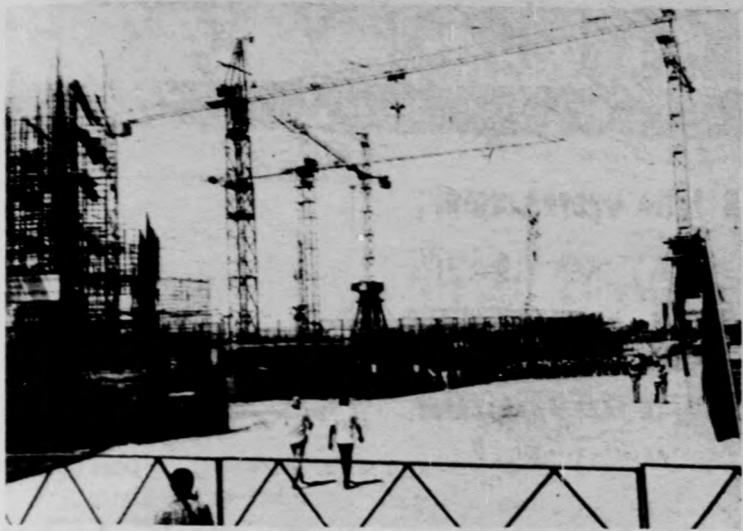
ÚJ SZOLGÁLTATÁS HIRDETNI KÍVÁNÓ ÜGYFELEINK FIGYELMÉBE!
 Felhívjuk tisztelt ügyfeleink figyelmét, hogy 1987. január 1-jétől új szolgáltatással bővítjük a hirdetések körét.
 Felújítjuk a HAZASSÁG rovatot az apróhirdetéseket közlő hirdetések közzétételét indítjuk el.
A HAZASSÁG rovatot szerdai napokon megjelenő mellékleteinkben, az apróhirdetéseket közlő hirdetések között helyezzük el, külön rovatfej alatt.
 Az apróhirdetéseket közlő szöveg tarifája nem változott, marad a régi 2,- Ft/szó összeg.
A családi hirdetések - házasságkötés, gyermekszületés, házassági évforduló megünneplése - mellett értekezési és más jellegű találokozók hirdetményeit, családtagot kereső hirdetéseket is közlünk. Ezeket egységesen CSALÁD rovatfej alatt a Napló 6. hirdetsoldalán közöljük, keddi és pénteki napokon.
 Ezeket a hirdetéseket lakossági szolgáltatásként kezeljük, ezért a közzétételéért 3,- Ft-ot számolunk szavanként.
 Kérjük tisztelt ügyfeleinket, hogy az 1987. január 1-jétől induló új szolgáltatásainkat vegyék igénybe, és a közlendő hirdetésekkel keressék fel hirdetést felvevő irodánkat, Debrecen, Tóthfalusi tér 10. szám alatt. Levélben küldött megrendeléseiket is vállaljuk az erre vonatkozó rendelkezések szerint. Tisztelettel várjuk hirdetéseiket.

HAJDÚ MEGYEI LAPKIADÓ VÁLLALAT
A Hajdú Volán Vállalat járműfenntartási üzemegysége azonnali belépéssel felvez gumitmk-ba dolgozókat, asztalosokat, kárpitosokat, villástargonca-kezelőket, szervizmunkásokat, marókat, autószerelőket, autoelektromos szerelőket, lakatosokat.
 Dolgozóinknak és családtagjaiknak ingyenes autóbüszletet biztosítunk.
 Jelentkezés az üzemegység üzem-vezetőjénél,
 Debrecen, Szoboszlói út 4-6.

A KIOSZ debreceni alapszervezete értesíti a területéhez tartozó kisiparosokat, hogy az Adómegeállító Hivatal munkatársai 1987. január 12., 13., 14., 15-én a KIOSZ Monti ezredes u. 3. sz. alatti székházában vehetik át az 1986. évi adóbevallási íveket.
 Az alapszervezet vezetősége kéri tagságát, hogy bevallásadási kötelezettségének a fenti időpontban feltétlenül tegyen eleget.

Közületi és lakossági kárpitosmunkákat kis tételben is vállalunk.
Megrendelés:
Debrecen, Galamb u. 23-29. sz.
Telefon: 13-644.
Bútoripari Javító Kiszövetkezet

ÉPÜL
 A Kari közelében erőműve első fonta a jövőben anyaggal
 A terve reaktor sa 1990 fordulóra teit tekint ruházása.
 Jelenleg százalékát kony tüz ná. Az ip mind nag ség. A H dező Ku erömu me glát fog erömu tel
 Az épít a biztons több éve körzetben tervezői garatálja szélsősége esetében
 A Kubá sokoldalú getországh másik nuk amely a t kódésével
Venez a vilá
 Jaime I lai elnök felavatta a lométerre vízi erömu világ legn sitménye. liárd dol építési mu kezdték avatták fe gawattos szült vízi bina műk szesen 10 teljesítmé zel az ors

ÉPÜL KUBA ELSŐ ATOMERŐMŰVE

A Karib-tenger partvidékén fekvő Cienfuegos városka közelében, Juraga település mellett épül Kuba első atomerőműve. Szovjet közreműködéssel Kuba tehát megteszi az első fontos lépést energetikai bázisának átépítése felé, hogy a jövőben az eddig felhasznált kőolajat nukleáris tüzelőanyaggal váltsa fel.

A tervek négy, egyenként 417 megawatt teljesítményű reaktor felépítésével számolnak. Az építkezés első szakasza 1990-ben fejeződik be, az egész erőműnek az ezredfordulóra kellene elkészülnie. Az itt folyó építkezés méreteit tekintve ez a kubai gazdaság jelenlegi legnagyobb beruházása.

Jelenleg a szigetországban az elektromos energia 98 százalékát hőerőművekben állítják elő. Tavaly a folyékony tüzelőanyag fogyasztása meghaladta a 3 millió tonnát. Az ipar és egyéb népgazdasági ágazatok fejlesztéséhez mind nagyobb mennyiségű villamos energiára van szükség. A kőolajszerkezeteknek jelentős részét importból fedezik Kubára ez újabb anyagi terheket róna. Ha az atomerőmű megépül, akkor gyakorlatilag annyi elektromos energiát fog előállítani, mint amennyi jelenleg az összes kubai erőmű teljesítménye.

Az építkezésnél megkülönböztetett figyelmet szentelnek a biztonságos üzemelés szavatolásának. Közéleben már több éve működik egy laboratórium, amely 50 kilométeres körzetben figyeli az életkörülmények alakulását. Az erőmű tervezői olyan rendszert dolgoztak ki, amely többszörösen garantálja a biztonságos üzemelést, a térségben gyakori szélsőséges időjárás, hurrikánok idején, sőt, földrengés esetében is.

A Kubában folyó erőműépítkezés a szocialista országok sokoldalú együttműködésének szemléletes példája. A szigetországban máris azzal számolnak, hogy megkezdik egy másik nukleáris erőmű építését Holguin tartományban, amely a tervek szerint szintén a KGST-országok közreműködésével indul majd meg.

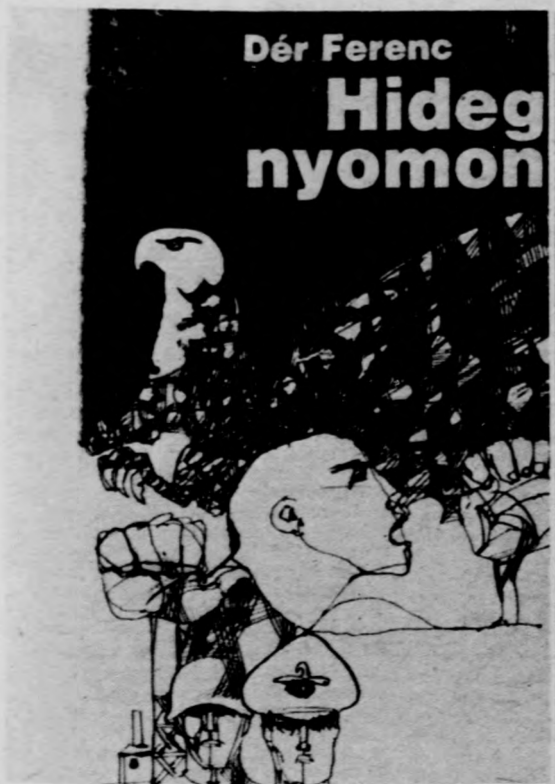
—i—n.

Venezuelában felavatták a világ legnagyobb vízi erőművét

Jaime Lusinchi venezuelai elnök november elején felavatta a fővárostól 600 kilométerre délkeletre fekvő vízi erőművet, amely ma a világ legnagyobb ilyen létesítménye. Az erőmű 5,3 milliárd dollárba került. Az építési munkákat 1963-ban kezdték el, és 1978-ban avatták fel az első 2000 megawattos egységet. Az elkészült vízi erőműben 20 turbina működik, amelyek összesen 10 ezer megawatt teljesítményt nyújtanak, ezzel az ország áramfogyasztásának 75 százalékát fedezi az erőmű.

A világ legnagyobb vízerőműve

HIDEG NYOMON. Az izgalmas bűnügyi történetek kedvelőinek jó szórakozást ígér a most megjelent, három kisregényt tartalmazó Hideg nyomon című kötet. A szerző: Dér Ferenc.

A torpedó és a Lavina című kisregények a második világháború alatti idők történetéből merítik témájukat: valóságos események dokumentumait dolgozzák fel újszerűen, sajátos stílusban. A harmadik kisregény — A gyilkos visszatér — bűnügyi történet, amely a mában játszódik ugyan, de egy negyven évvel ezelőtt elkövetett háborús bűncselekmény felderítését kíséri végig azon a bizonyos „hideg nyomon”. A harmadik kisregény szereplői közül számosan még ma is élnek. (Lapkiadó — Magyar Média)

B. K.

sport

Sportrovat-igyeletes:
FÜLEP KORNÉL
Ugyelet: 9-től 12-ig
Telefon: 17-152

SOROKBAN

Debrecen ez évi felnőtt női, férfi egyéni és páros asztalitenisz-bajnokságát január 4-én, vasárnap reggel nyolc órától rendezik meg az élelmiszer-ipari szakközépiskola tornatermében.

Jutalmazással egybekötött összejövetelt rendez a Hajdú-Bihar Megyei Mezőgazdasági Szövetkezetek Szövetsége január 6-án, kedden délelőtt 9 órától Debrecenben, a Tsz-üdülőben (Nagy-erdei körút 1-3. sz.), amelyen értékelik az 1986-os eredményeket, ismertetik az 1987-es sportprogramot.

Csapokert—Hunyadi-Komócsin vegyes úttörő jégkorong bajnoki mérkőzést rendeznek január 3-án, szombaton délután fél 4-től Debrecenben, a DMVSC nagyerdei műjégpályáján.

Hajdúszoboszló 1987. évi felnőtt női, férfi asztalitenisz-zók városbajnokságát január 4-én, vasárnap reggel 8 órától bonyolítják le a Gönczy Pál Általános Iskola tornatermében (Kossuth u. 12. sz.).

A Hajdú-Bihar Megyei Kézilabda Szakszövetség éves beszámológyűlését január 10-én tartja Debrecenben, a MÁV Igazgatóság I. emeleti tanácstermében.

A Sao Paulóban rendezett újévi futóversenyen — a táv 12,6 kilométer volt — a nőknél immár hatodjára a portugál Rosa Mota (43:25 p.), a férfiaknál az ecuadori Rolando Vera (36:46) győzött.

A cselgáncs úttörő-olimpia országos döntőjén, a 44 kg-os súlycsoportban Sajó Sándor, a Ságvári ált. isk. tanulója a második helyen végzett.

Igy kezdték az új esztendőt

Régi hagyomány, hogy január 2-án, az év első munkanapján az MTI Sportszerkesztősége közös kérdést intéz sportvezetőkhez, edzőkhöz, sportolókhoz: hogyan kezdték az új esztendőt?

MLSZ, Sportkórház, MTK-VM

A magyar labdarúgó-válogatott 37. szövetségi kapitánya, Verebes József számára bő elfoglaltságot kínált az első munkanap. Ismert, hogy a lemondott Komora Imre helyét elfoglaló szakember január elsejével lépett elő új beosztásába — hű maradvá az MTK-VM-hez. Ahhoz a klubhoz, ahol jelenleg vezetődöz.

— Reggel az MLSZ-ben kezdtem, megbeszéléseket folytattam arról, hogyan alakul a válogatott előkészületi műsora — mondta Verebes József. — Nyakunkon van a Ciprus elleni, idegenbeli EB-selejtező. Február 8-án lépünk pályára a szigetországban, s bár már két vereséget számlálunk, azért a lehetetlent is kötelességünk megpróbálni. Január 12-én jelölöm ki az új válogatott keretét, és más fontos döntéseket is előkészítünk. Egy héttel később, 19-én edzőtáborba vonul a keret. Még nem döntöttünk arról, hogy a fővárosban vagy Tatán készülünk Ciprus ellen. Egy héttel később a tervek szerint Görögországba utazunk, ott folytatnánk a formába hozást a selejtező összecsapásra.

A következő „kettős” kérdés így hangzott: hol végez az MTK-VM a bajnokságban, és van-e reménye még a csoportelsőségre a válogatottnak?

— A kék-fehérekkel dobogón leszünk, a válogatott nevében pedig annyit ígérhetek, amit már többször is elmondtam: minden mérkőzésen a minden áron való győzelmi vágy vezérli majd játékosaimat. Hogy ez mire lesz elég, az a rivális válogatottak egymás elleni eredményein is múlik.

A kapitány az MLSZ után a Sportkórház keresté fel. Ott dr. Berkes Istvánnal arról beszélgetett, hogy a neves ortopéd-szész vállalná-e a válogatott mellett a csapatorvosi teendőket. Verebes József ezt követően az MTK-VM-ben a téli alapozás soros feladatait egyeztetette munkatársaival.

Komora és a triumvirátus

A bécsi teremtorán eddig jól szerepelt Bp. Honvéd labdarúgócsapata pénteken visszautazott az osztrák fővárosba, ahol a Stadthalleban folyó nemzetközi sorozaton további osztrák ellenfelekkel küzd a 150 ezer schillinges első díjért.

— Az Austria Wien remekül játszott eddig. Azt hiszem, a lila-fehér legénység a hátralévő fordulóiban a fő favorit — tippelt Komora Imre, a piros-fehér együttes vezető edzője, aki szövetségi kapitányként három válogatott összecsapáson dirigált 1986 második felében, de most visszatért Kiszpestre. — En a tavaszi rajtig érvényes előkészületi terven dolgozom, ezért maradtam idehaza. Bécs után január 6-án találkozik csapatunk, és megkezdik a közös készülést, 21-étől Kaszópuzstán gyűjtjük az erőt, majd terveink között szerepel egy görögországi edzőtáborozás, ahol több helyi együttessel is megmérkőznénk.

Komora Imre munkáját három mester is segíti: Vági István és Dobesch Gyula mellett Török Péter is aláír — két évre — a bajnoki címvédő legénységhez. Ismert, hogy Török Péter Komora mellett pályaedzőként dolgozott a válogatott együttesnél.

— Nem lehet más a célunk, mint az, hogy valamennyi játékosal szót érve ismét a bajnoki elsőség kivívását, megőrzését állítsuk feladataink sorába az első helyre. Ha nem lenne erre reális lehetőségünk, akkor el sem vállaltam volna a vezetőedzői beosztást — szögezte le Komora Imre.

Két nap ráadás...

Az Állami Ifjúsági és Sporthivatal január 2-i „ügyeletes vezetője” Pongrácz Antal elnökhelyettes volt, minthogy Deák Gábor államtitkár, az AISH elnöke és a többi elnökhelyettes téli szabadságát élvezte.

— Az AISH az elmúlt nyáron lépett az OTSH helyébe, így túlzás nélkül mondhatom: fél év alatt kellett elvégeznünk egy év teendőit — mondta Pongrácz Antal. — Iparkodtunk amennyire csak lehetett, de néhány határidőt így sem tudtuk betartani. En például a magam területén néhány munkát kénytelen voltam átvinni az új-esztendőre. Nekem 1987-ben két napig még 1986-ot írnak...

— Az új sportév legfontosabb teendőit január 5-én főosztály-vezetői „indító” értekezleten vitatjuk meg — folytatta az AISH elnökhelyettese. — Minden értekezésünkön kiemelten fontos szerephez jutnak a diáksportszövetséggel s annak egyesületeivel, sportkörökkel kapcsolatos kérdések. A szervezést már kialakult, most az a fő feladat, hogy abba „életet leheljünk”. Sok fontos gazdasági jellegű kérdést kell tisztázni, megfelelő szabályozókat kiadni, megteremteni az eddiginél jobb versenyrendszer anyagi feltételeit. Elmondhatom azt is, hogy a diáksport területén sok-sok segítőtársra számítunk. Edzőkre, versenyzőkre, sportegyesületi és szakosztályi szakemberekre, akik jó példát mutathatnak, segíthetnek a szervezésben, az események hírvérésében, sőt lebonyolításában is. Többéves, hosszútávú terv megvalósításáról van szó, amelyben a most következő „második lépcső” meghatározóan fontos lehet.

Pongrácz Antal beszámolt még arról is, hogy első „újévi” olvasmányai között a Magyar Atlétikai Szövetség a szponzorálással és a pénzdíjas versenyekkel kapcsolatos előterjesztései szerepeltek.

Fotószemmel

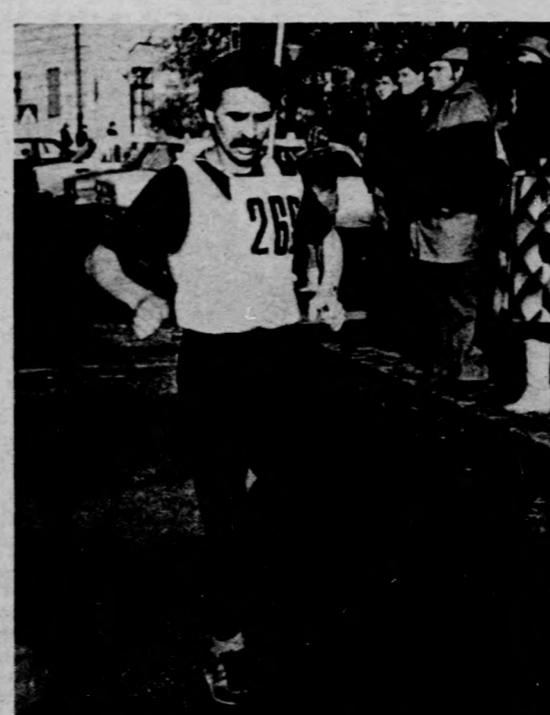
Több százán futottak Szilveszter napján Debrecenben. Déli tizenkét órakor a harangzúgás kezdetén a Petőfi térről meglődült a mezőny, és a résztvevők végigfutották, -kocogták — kinek-kinek igénye és felkészültsége szerint — a 6 kilométeres távot. Fotóriporterünk, Szekeres Tibor gépével az esemény kedves pillanatait örökítette meg.

Igaz, együtt futunk, kedvesem?

A Debrecenben ünneplő lengyel lány ebben az öltözékben futott városunkban

Jókedvűen együtt a célban

A leggyorsabb résztvevő, a Nyíregyházáról érkező Majer József a célban

A néphagyomány szerint a kéményseprő látása szerencsét jelent. A futás résztvevőinek sikeres lesz az 1987-es esztendő, mivel közöttük futott a kéményseprőjelmebe bújt két hölgy

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT HÁJDÚ-BIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

Piaci árak

Table with 5 columns: Debr., H.-bűsz., H.-nán., B.-űjt., P.-lad. and rows of market prices for various goods like burgonya, káposzta, etc.

Néprajzi fotókiállítás Hajdúböszörményben

Hajdúböszörmény népi építészete és temetőművészetével kapcsolatos fotókiállítás...

Változás a nyiregyházi rádió műsorában

Jelentős változást hoz az új esztendő a nyiregyházi rádió műsorában. Az 1986 márciusában...

BÁLESETI ÜGYELET.

Január 3-án, szombaton a megyei kórházban, 4-én, vasárnap az ortopédiai klinikán tartanak baleseti ügyeletet.

GYÉMANTLAKODALOM.

Két gyermeke, öt unokája, hét dédunokája közöttében Dávid Zoltán tanácselnök köszöntötte Földesen Csuhá Jánost és feleségét, Sági Ilonát házasságkötésük 60. évfordulója alkalmából.

AZ ELŐADÁS ELMARAD.

A Fészek Áruházban új bérletpénztár nyílt, melynek nyitva tartási ideje megegyezik az áruház nyitva tartási idejével.

LELKISEGÉLY-SZOLGÁLAT.

Éjjel-nappal mindennap hívható Debrecenben a lelkeség-szolgálat a 12-165-ös telefonszámon.

ÜZLETEK NYITVA TARTÁSA.

Január 3-án, szombaton valamennyi kiskereskedelmi egység pénteki rend szerint tart nyitva.

ÁLLATORVOSI ÜGYELET.

Debrecen város területén vasárnap reggel 6 óráig dr. Páll Márton főállatorvos (Sestakert u. 2., telefon: 26-768) lesz az ügyelet.

A lottó nyerőszámai: 11, 57, 58, 68, 76

Rejtvényfejtők figyelmébe!

A Napló december 20-1 számban megjelent keresztrejtvény megfejtése: Rasmussen, Vörös Erik, Byrd, Shackleton, Cskalov, Nansen, Amundsen, Scott, Peary.

1987. JANUÁR 3., SZOMBAT GENOVÉVE NAPJA

VÁRHATÓ IDŐJÁRÁS:

Északkeleten jobbra erősen felhős vagy borult lesz az ég, ismétlődő eső, havasodás, majd egyre több helyen, sikkvidéken is havazás várható.

PROGRAMOK

- 1987. január 3., szombat DEBRECEN 11 óra: A Kőlesey Művelődési Központ gyermekjátéktermében Volt egyszer egy... című mesedrámatot rendeznek 4-10 éveseknek.

ÉVFORDULÓNAPTÁR

- Száz éve született August Macke (1887-1914) német expresszionista festőművész. A düsseldorfi akadémián tanult, s 1907-től kezdve - párizsi tartózkodás alatt - került kapcsolatba az impressionistákkal, majd a fauve-okkal, s később a kubizmus áramlataival.

BÉRLETPÉNZTÁRAK NYITVA TARTÁSA.

A Hajdú Volán bérletpénztárak január 3-án és 5-én 7 óra 30 percétől 17 óra 30 percig tartanak nyitva.

MOZI • SZÍNHÁZ • TV • RÁDIÓ

MOZI • SZÍNHÁZ • TV • RÁDIÓ. MOZI: A Queen Budapest (Magia - Varázslat) (magyar). Vig ma, vas. hn. 4. n. 9. Apolló ma, vas. hn. 10. n. 12. hn. 2. Meteor ma, vas. 3. 5. 7. Örült Max (Mad Max - ausztrál, 18). Filmmúzeum ma, vas. este 9.

MOZI • SZÍNHÁZ • TV • RÁDIÓ. TELEVÍZIÓ: SZOMBAT BUDAPEST, 1.: 8.23 Műsorismertetés. 8.25 Tévétorna. 8.30 Nasa obrazok. A szeptemberi közéleti stúdió szlovák nyelven nemzetiségi műsora, ism. 8.30 Nevető muzika. Szokolay Sándor zeneszerző műsora gyerekeknek. III. rész: Alkatrészek. 9.40 Fiatalok pályaközben. A vasbetonközszűfő. 10.00 Gyurmák. VII. rész: A torta. 10.10 A szerencselovag. NSZK-csúszlovák tévéfilmsorozat. VIII. rész: ism. 11.10 Képjás. 14.22 Műsorismertetés. 14.25 Mafilm-magazin. 14.35 Cimbor. 15.15 Képjás. 15.20 Az ismeretlen Chaplin, angol rövidfilm-összeállítás. 16.15 A világ metrójáról. Bécs. 17.10 Híradó. 17.15 A tenger. III. rész: Hogyan halnak meg a hajók? 17.45 Kínai tájak és emberek. VII. rész: Kujlin - első az ég alatt. 18.15 Betűreklám. 18.20 20 a csúcson. A Magyar Televízió slágerlistája. 18.30 Reklám. 19.05 Tévétorna. 19.10 Esti mese. 19.20 Reklám. 19.30 Híradó. 20.00 Verset monddok. Petőfi Sándor versei. 26.10 Charlie Chan titka. Amerikai film. 21.20 A hét műtárgya. A nyírbátori templom reneszánsz padosora. 21.25 Zenés Tv-színház. Huszka Jenő: Gül Baba. Operett. 23.05 Híradó. 2. 23.25 Himnusz.

MOZI • SZÍNHÁZ • TV • RÁDIÓ. MOZI: A Queen Budapest (Magia - Varázslat) (magyar). Vig ma, vas. hn. 4. n. 9. Apolló ma, vas. hn. 10. n. 12. hn. 2. Meteor ma, vas. 3. 5. 7. Örült Max (Mad Max - ausztrál, 18). Filmmúzeum ma, vas. este 9.